

รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ครั้งที่ 8

พื้นที่จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน
ขอนแก่น กาฬสินธุ์ นครราชสีมา อุบลราชธานี หนองคาย
ร้อยเอ็ด หนองบัวลำภู ชัยภูมิ มหาสารคาม เลย

วันพฤหัสบดีที่ 10 มิถุนายน 2553

ณ โรงแรมภูผาขอนแก่น จาช่าออดิต อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
(สำนักงาน กปร.)
มกราคม 2554

คำนำ

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ได้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศในระหว่างเดือนมกราคมถึงเดือนมิถุนายน 2553 รวม 9 ครั้ง เพื่อให้ทราบจำนวนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั่วประเทศ ติดตามสถานภาพของโครงการฯ ในแต่ละจังหวัด รวมทั้งรับทราบปัญหาอุปสรรค ตลอดจนแนวทางการดำเนินงาน โครงการฯ ของแต่ละจังหวัด เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงฐานข้อมูลของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ และเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงานโครงการเพื่อสนองพระราชดำริให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนต่อไป

เอกสารฉบับนี้ เป็นรายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ครั้งที่ 8 ในพื้นที่จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน มีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งสิ้น 279 คน ประกอบด้วยผู้แทนจากส่วนราชการในระดับจังหวัดจำนวน 10 จังหวัด ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน คือ จังหวัดขอนแก่น กาฬสินธุ์ นครราชสีมา อุรธานี หนองคาย ร้อยเอ็ด หนองบัวลำภู ชัยภูมิ มหาสารคาม เลย และหน่วยงานส่วนกลางที่รับผิดชอบโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน 18 หน่วยงาน ซึ่งผลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ ทำให้สำนักงาน กปร. ได้รับทราบข้อมูลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของแต่ละจังหวัด เพื่อนำไปจัดทำฐานข้อมูลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่เป็นเอกภาพ ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสานความสัมพันธ์ระหว่างกัน ก่อให้เกิดการเชื่อมประสานแผนงาน/งบประมาณการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน และเสริมสร้างบรรทัดฐานการปฏิบัติงานที่ดี สามารถสนองพระราชดำริการพัฒนาดำเนินงานโครงการระยะต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อนึ่ง ข้อมูลจำนวนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในเอกสารนี้ เป็นข้อมูลเบื้องต้นที่ประมวลได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ ยังไม่สามารถนำไปอ้างอิงได้ และจะต้องตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง

สำนักงาน กปร.

มกราคม 2554

สารบัญ

ส่วนที่ 1

หน้า

- คำกล่าวต้อนรับโดยนายพัต ชาญประเสริฐ รองผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น 1
- คำกล่าวรายงานโดยนายเฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ เลขาธิการ กปร. 2
- พิธีเปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยนายอำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี 3
- คำบรรยายเรื่องแนวทางการดำเนินงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยนายเฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ เลขาธิการ กปร. 7

ส่วนที่ 2

- สรุปการเสวนาการดำเนินงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : การบริหารจัดการ ปัญหาอุปสรรค 10

ส่วนที่ 3

- สรุปการประชุมเชิงปฏิบัติการ โดย หม่อมหลวงจिरพันธุ์ ทวีวงศ์ รองเลขาธิการ กปร. 17

ภาคผนวก

- จำนวนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- กำหนดการ
- รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการแยกตามหน่วยงาน
- ภาพการประชุมเชิงปฏิบัติการ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

คำกล่าวต้อนรับ

โดย นายพยัคฆ์ ชาญประเสริฐ รองผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น
ในการประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ประจำปีงบประมาณ 2553 ครั้งที่ 8
ในพื้นที่จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน (10 จังหวัด)
วันพฤหัสบดีที่ 10 มิถุนายน 2553

ณ โรงแรมพูลแมนขอนแก่น ราชอาอคิด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

กราบเรียน ฯพณฯ อำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี ที่เคารพอย่างสูง ในนามของเพื่อนข้าราชการและพี่น้องประชาชนชาวจังหวัดขอนแก่น ขอต้อนรับท่านและท่านเฉลิมเกียรติ แสสนวิเศษ เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ รวมทั้งผู้เข้าร่วมประชุมจากจังหวัดในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ทั้ง 10 จังหวัด ด้วยความยินดียิ่ง

ขอขอบคุณสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่ได้คัดเลือกจังหวัดขอนแก่นให้เป็นสถานที่สำหรับการประชุมเชิงปฏิบัติการ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ประจำปีงบประมาณ 2553 ครั้งที่ 8 ในวันที่

ขอเรียนว่าจังหวัดขอนแก่น เป็นจังหวัดที่เป็นศูนย์กลางของการประชุมสัมมนา เนื่องจากมีโรงแรมที่มีห้องพักประมาณ 5,000 ห้อง สามารถรองรับการประชุมสัมมนาและนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี เป็นศูนย์กลางการศึกษา โดยมีมหาวิทยาลัยของรัฐบาลและเอกชนรวม 8 แห่ง มีนักศึกษาประมาณ 50,000 คน นอกจากนั้นยังเป็นศูนย์กลางการค้าการลงทุนและเป็นศูนย์กลาง การคมนาคมที่เชื่อมโยงจากประเทศไทยไปสู่ประเทศเพื่อนบ้าน ไปยังพม่า ลาว เวียดนาม และกัมพูชา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรามีแหล่งท่องเที่ยวซึ่งมีความหลากหลาย ถึงแม้การอบรมในครั้งนี้จะใช้เวลาในการอบรมเพียงวันเดียวก็อยากจะเชิญชวนให้ทุกท่านได้อยู่พักผ่อนและเที่ยวเมืองขอนแก่นต่ออีก โดยยินดีที่จะอำนวยความสะดวกและทำให้ทุกท่านได้อยู่ที่นี้อย่างมีความสุข และหากมีสิ่งใดที่ไม่เป็นที่ประทับใจท่าน ขอได้โปรดให้คำแนะนำหรือเสนอแนะเพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นในโอกาสต่อไป ขอต้อนรับทุกท่านด้วยความยินดียิ่ง ขอกราบขอบพระคุณครับ

คำกล่าวรายงาน

โดย นายเฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ เลขานุการ กปร.

ในการประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ประจำปีงบประมาณ 2553 ครั้งที่ 8

ในพื้นที่จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน (10 จังหวัด)

วันพฤหัสบดีที่ 10 มิถุนายน 2553

ณ โรงแรมพูลแมนขอนแก่น ราชอาอคิด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

กราบเรียน ฯพณฯ นายอำพล เสนาณรงค์ องคมนตรีและประธานคณะกรรมการบริหารโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ กระผมในนามของสำนักงาน กปร. โคร่ขอขอบพระคุณ ฯพณฯ องคมนตรี เป็นอย่างสูงที่ให้เกียรติมาเป็นประธานในการเปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ประจำปีงบประมาณ 2553 ครั้งที่ 8 ในวันที่ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเกิดจากพระมหากรุณาธิคุณในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ที่สามารถช่วยเหลือให้ประชาชนมีชีวิตอยู่ดีกินดี ปัจจุบันโครงการฯ มีมากกว่า 4,000 โครงการ การดำเนินโครงการที่ผ่านมา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชทานพระราชดำริสรุปความว่า ให้ติดตามการดำเนินโครงการเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด นอกจากนี้ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานพระราชดำริให้มีการติดตามการดำเนินโครงการฯ อย่างต่อเนื่อง สำนักงาน กปร. ได้ดำเนินการสนองพระราชดำริโดยสำรวจติดตามสถานะโครงการ การดำเนินโครงการต่าง ๆ มาอย่างต่อเนื่อง และเพื่อให้เกิดความชัดเจนขึ้น จึงจัดประชุมเชิงปฏิบัติการขึ้น เป็นครั้งที่ 8 ซึ่งจะเป็นครั้งที่สามารถนำข้อมูลทั่วประเทศมาประมวลผลและสังเคราะห์ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น การประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมประชุม 200 คน ประกอบด้วยผู้แทนส่วนราชการระดับจังหวัดในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน คือ ร้อยเอ็ด อุดรธานี หนองบัวลำภู หนองคาย เลย มหาสารคาม นครราชสีมา ชัยภูมิ ขอนแก่นและกาฬสินธุ์ โดยผู้เข้าร่วมจะมีการนำเสนอและแลกเปลี่ยนแนวทางการดำเนินโครงการโดยราชการส่วนกลาง องค์การบริหารส่วนจังหวัด สื่อมวลชนจะได้รับทราบแนวทางการดำเนินงานในพื้นที่ บัดนี้ ได้เวลาอันสมควรแล้ว กระผมใคร่ขอกราบเรียนเชิญ ฯพณฯ องคมนตรี ได้เปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการฯ ประจำปีงบประมาณ 2553 ครั้งที่ 8 และกรุณามอบนโยบาย แนวทางการดำเนินโครงการฯ ที่พวกเราจะได้นำไปใช้ประโยชน์ด้วย จะขอบพระคุณยิ่ง กราบเรียนเชิญครับ

คำกล่าวเปิด

โดย ฯพณฯ นายอำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี

ในพิธีเปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ประจำปีงบประมาณ 2553 ครั้งที่ 8

ในพื้นที่จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน (10 จังหวัด)

วันพฤหัสบดีที่ 10 มิถุนายน 2553

ณ โรงแรมพูลแมนขอนแก่น ราชอาศรม อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ผมมีความยินดีที่วันนี้ได้มีโอกาสมาร่วมเปิดการสัมมนาและบรรยายพิเศษ วัตถุประสงค์ของการประชุมเพื่อติดตามผลงานของโครงการพระราชดำริต่าง ๆ ที่ทำมา ว่าจริง ๆ มีกี่แห่งและมีจำนวนเท่าใด ควรจะต้องมีตัวเลขที่แน่ชัดโดยไม่ต้องใช้การประมาณ นอกจากนี้ โครงการพระราชดำริยังมีหลายประเภท แบ่งเป็น โครงการที่มีพระราชดำริรับสั่งที่จะทำเอง และโครงการซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รับเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ส่วนใหญ่เป็นโครงการที่จังหวัดขอบ้าง ประชาชนขอบ้าง ทั้งนี้ยังมีโครงการที่เจ้าหน้าที่ในท้องถิ่นริเริ่มขึ้นเอง แต่ก็เหมือนงานในพระราชดำริถ้าเกี่ยวข้องก็ถือว่าเป็นพระราชดำริ

โครงการพระราชดำริสำคัญในสกลนครที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงติดตาม และริเริ่มคือโครงการพัฒนาลุ่มน้ำคำปี 2535 ซึ่งเป็นปีที่ผมเกษียณอายุราชการ แล้วมาเสร็จสิ้นเรียบร้อยปี 2553 โดยสร้างประตูลำน้ำคำตอนล่างซึ่งเป็นตัวสุดท้ายเสร็จสมบูรณ์ ส่วนโครงการที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งคือโครงการลุ่มน้ำลำพะยัง พระองค์ได้ทรงนำโครงการทฤษฎีใหม่ ซึ่งริเริ่มทดลองครั้งแรกที่วัดมงคลชัยพัฒนา จ. สระบุรี ปี 2532 มาทดลองทำที่บ้านแคนสามัคคี อ. เขาวง จ. กาฬสินธุ์ บริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำลำพะยัง ส่วนข้อสังเกตว่าทำไมโครงการพระราชดำริภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนน้อยกว่าตอนใต้ จากการวิเคราะห์พบว่า

ประการแรก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จภาคตะวันออกเฉียงเหนือครั้งแรก วันที่ 12-20 พฤศจิกายน 2498 โดยเสด็จรถยนต์พระที่นั่งมาที่จังหวัดนครราชสีมา ผ่านชัยภูมิ บัวใหญ่ ขอนแก่น และเสด็จฯ โดยเฮลิคอปเตอร์ ไปภูกระดึง เลย อุดรธานี ซึ่งการทอดพระเนตรสภาพภูมิประเทศในช่วงเวลานั้น ยังไม่ชัดเจน ทั้งที่พระองค์ได้พยายามศึกษาทุกทาง

ประการที่สอง ช่วงนั้นได้มีโครงการของกรมชลประทานซึ่งเป็นโครงการใหญ่ ๆ ริเริ่มแล้ว เช่น โครงการลำปาว ปี 2506 เก็บน้ำได้ 1,420 ล้านลูกบาศก์เมตร โครงการลำพระเพลิง ปี 2506 เก็บน้ำได้ 150 ล้านลูกบาศก์เมตร โครงการลำน้ำพอง ปี 2506 เก็บน้ำได้ประมาณ 1,000 ล้านลูกบาศก์เมตร โครงการน้ำอุบล ปี 2510 ซึ่งเวลาท่านเสด็จฯ ก็จะมีหน่วยงานต่าง ๆ นำเสนอข้อมูลให้ทรงรับทราบ ดังนั้นแม้จะเป็นพื้นที่ใหญ่ แต่มีผู้รับผิดชอบเรียบร้อย ท่านเลยไปเน้นโครงการทางตะวันออกเฉียงเหนือตอนใต้ เช่น โครงการลำ

พะยัง น้ำท่า นอกจากนั้น ท่านคงสนใจธรรมเนียมประเพณีของชาวไทยภาคอีสาน เช่น ภูไท ลาวโซ่ง ที่มาต้อนรับท่าน แต่เวลาเสด็จฯ ประทับแรม ท่านพักที่นครราชสีมา อูร์ธานี ไม่มีธรรมเนียมอะไร

ประการที่สาม ซึ่งเป็นประการสุดท้าย การเลือกพระตำหนัก (แทนการประทับที่จวนผู้ว่าราชการจังหวัด ศาลากลางจังหวัด) เพื่อเป็นศูนย์อำนวยการ ส่วนใหญ่จะเลือกอยู่บนภูเขา เพื่อความร่มเย็นในส่วนองภาคตะวันออกเฉียงเหนือเลือกได้ภูพาน

โครงการที่อยากจะพูดถึงคือลำพะยังตอนบน เพราะท่านเอาแปลงทฤษฎีใหม่แปลงที่ 2 ลงที่เขาวง กาศสินธุ์ ซึ่งราษฎรก็สนใจ แต่ขาดน้ำ น้ำลำพะยังมีไม่พอ ส่วนเขาวงก็มีภูเขาล้อม ขณะที่ดงหลวงมีต้นไม้เยอะ มีอ่างเก็บน้ำ 7 แห่ง น้ำมีเหลือ ใช้ตรงมุกดาหารก็เหลือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำริให้นำน้ำจากดงหลวง มุกดาหาร อ่างเก็บน้ำที่ใหญ่ที่สุดคือหนองไผ่ เอาลงมาที่ที่ลำพะยัง ซึ่งภูเขาที่ลงมาจริง ๆ 100 กว่าเมตร แต่ต้องผ่านสันเขามืองเยอะ ท่านเลยมีพระราชดำริว่าให้ทำอุโมงค์จากหนองไผ่ มาสู่พื้นที่ลำพะยัง เป็นอุโมงค์ระยะทางประมาณ 200 เมตร ระยะทางน้ำประมาณ 2 กิโลเมตร ตอนนี้อย่างพระราชทานนามว่าลำพะยังภูมิพัฒน์ เกือบจะเหมือนเป็นแห่งเดียวในประเทศที่นำน้ำจากอ่างเก็บน้ำข้างบนมาใช้ ทำให้เกษตรกรเปลี่ยนแปลงที่นำมาทำทฤษฎีใหม่มาก นอกจากนี้ ยังมีการเพิ่มสันเขื่อนที่ลำพะยังด้วย (อีกแห่งที่มีการเพิ่มสันเขื่อนคืออ่างเก็บน้ำยางชุม จ.ประจวบคีรีขันธ์)

โครงการที่สำคัญอีกแห่งหนึ่ง คือ ลำน้ำท่า มีพระราชดำริ ปี 2535 โดยการเขียนตัวอักษร ยี่สิบห้าตัวอักษร ยี่สิบห้าตัวอักษร คือหนองหาน และน้ำไหลออกมาที่น้ำพุ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้รับสั่งให้สร้างเขื่อนเป็นระยะ ๆ บัดนี้ สร้างเสร็จหมดแล้วรวม 7 จุด เขื่อนสุดท้ายเสร็จเดือน พ.ศ. 2553 เป็นเขื่อนที่เอาน้ำโขงเข้ามา เสร็จแล้วสูบน้ำใช้ตอนนี้ ปกติน้ำโขงจะไปสูบลางแม่ น้ำไม่ได้เพราะฝัดขัดตกลง ซึ่งมีข้อมูลที่น่าสนใจคือมีการทำข้าวท่า (ข้าวที่ปลูกเดือนกว่า ๆ - 2 เดือน แล้วเก็บ นำเมล็ดมาบดแล้ว) ข้อดีของข้าวท่าคือแทนที่จะเก็บแบบข้าวนาปรัง คือ 3-4 เดือน แต่ 2 เดือนก็เก็บได้แล้ว จะประหยัดน้ำ

การเดินทางมาอีสานตลอดทางจะพบเสม็ดเทศ ยูคาลิปตัส แม้ว่าจะแห้งแล้ง ก็ทนอยู่ได้ น้ำท่วมก็ทนได้ อยากฝากให้ทุกท่านช่วยศึกษาวิจัยต่อไป ถึงแม้ว่าบางคนจะไม่ชอบ แต่สถานการณ์ที่จะแล้งต่อไปเราต้องทำโครงการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทำทฤษฎีใหม่ คือ การลดพื้นที่ปลูกข้าว ลดและปลูกข้าวให้ผลผลิตสูง ๆ พื้นที่ลดลงต้องปลูกพืชผสมผสาน ปลูกพืชขึ้นดิน สร้างแหล่งเก็บน้ำ นอกจากนั้น ควรศึกษาวิจัยเรื่องอ้อย ยางพารา เราต้องยอมรับความจริงว่าเราไม่จำเป็นต้องพึ่งการส่งออกข้าวอย่างเดียว ถ้าเราส่งกระดาษ ไม้ ไปไม่ได้ โดยมีต้นทุนกำไรมากกว่า เราลดพื้นที่ปลูกข้าวโดยให้มีปริมาณแค่พอกิน จะได้ลดปัญหาการประกันราคาข้าวของรัฐบาลหรือการรับจํานําราคาพืชผล พืชเหล่านี้ถ้าผลิตออกมาขายแล้วขาดทุน เราควรเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่นที่อาจจะดีกว่าข้าว แต่ไม่เลิกปลูกข้าว ซึ่งข้าวที่มีอยู่เราควรหาน้ำให้พอปลูก เราอย่าไปหวังว่ามีที่ปลูกข้าว ผลผลิตข้าวของอุบลราชธานี 200 กิโลกรัม/ไร่ ถ้าเทียบกับภาคกลาง 800 กิโลกรัม/ไร่ แต่อีสานก็ต้องปลูกเพราะกลัวอดข้าว

อยากให้ขอคิดว่าเราจะแก้ปัญหาแล้งไม่ได้ ถ้าเรายังปลูกข้าวนาปรัง 3 ครั้ง ถ้าไม่ได้น้ำก็มีปัญหาการชุมนุม การปลูกข้าวใช้น้ำเป็น 3 เท่าของการปลูกข้าว โปดหรือพืชอื่น และภาคกลางใช้น้ำฟรี แต่คนอยู่ริม

แม่น้ำโขงต้องสูบน้ำขึ้นมาเสียน้ำมัน การแก้ปัญหาน้ำแล้งในปีนี้น่าจะทำอะไรไม่ได้แล้ว คนกรุงเทพฯ พยายามอย่าใช้น้ำให้เปลืองนัก คนกรุงเทพฯ สบาย เพราะไม่ได้ใช้น้ำเจ้าพระยาทำน้ำประปา ใช้น้ำเขื่อนศรีนครินทร์ซึ่งมีน้ำเหลือ แต่คนภาคกลางจริง ๆ แยกจากที่เขื่อนป่าสักน้ำปล่อยไม่ได้เลย เพราะแห้ง ตรงกลางเป็นเกาะ สองข้างเป็นสนามทุ่งหญ้าวิ่งได้ แต่ข้อดีคือเขื่อนป่าสักสร้างไว้ไม่ให้ น้ำท่วมกรุงเทพฯ ปีนี้ต้องประคับประคองให้รอดจนกว่าฝนจะมา อนาคตต้องวางแผนหนักกว่านี้

ถ้าเรานึกถึงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตอนเสด็จฯ ภาคอีสานเดือนพฤศจิกายน จะมีจุดที่น่าสนใจที่ต้องเอ่ยถึงทุกครั้งเวลาบรรยายเกี่ยวกับ โครงการพระราชดำริด้านน้ำ คือ ท่านเสด็จฯ กลับจากพักที่นครพนม 16 พฤศจิกายน ผ่านอำเภอกุสุมาลย์ ขึ้นภูพานเป็นจุดที่สมัยหนึ่งเราเอารถไปจอดแล้วรถถอยหลังเหมือนไหลขึ้น แต่จริง ๆ แล้วไม่ใช่ ตอนเที่ยงท่านหยุดประทับที่ภูพานผาสวย พอลงไปสี่แยกอันแรกเรียกสี่แยกสมเด็จพระสังฆราชสมัยแรกเรียกสี่แยกหนองแวง ตอนนั้นแล้งมาก แต่เป็นจุดที่ทุกคนต้องจำได้ว่าไม่ได้อยู่ในหมวกกำหนดของท่าน แต่มีชาวบ้านมานั่งรอเฝ้า ท่านหยุดตอนนั้นหนองแวงเขียนบรรยายว่ามีฝุนเหมือนทะเลทราย ข้าวแห้งตายหมด ท่านลงประทับถามชาวบ้านว่าข้าวตายเพราะฝนแล้งใช่ไหม ชาวบ้านบอกไม่ใช่พุทธเจ้าคะ น้ำท่วมเมื่อต้นฤดู ท่านเริ่มมีแรงคลพระราชนิพนธ์ว่าอีสานนั้นมีทั้งแล้งและท่วมในปีเดียวกัน เลยมีความคิดจะทำฝายต้นน้ำเป็นระยะบนภูพานลงมา ซึ่งเป็นแนวคิดการสร้างเขื่อนขนาดเล็กหรือต่อมาเราเรียกเขื่อนแม้ว ฝายแม้ว ฝายต้นน้ำ ขณะเดียวกันได้มีพระราชดำริเกี่ยวกับแปลงทฤษฎีใหม่ รวมทั้งการขุดสระในนาที่ลุ่ม สระกักเก็บน้ำไว้ ตอนหลังใช้ในกรุงเทพฯ เรียกว่า sump คืออ่างเก็บน้ำเล็ก ๆ ตอนหลังท่านพระราชทานคำว่าแก้มลิง อันนี้คือการก่อสร้างสระเก็บน้ำเล็ก ๆ ในนา อีกอันแรงคลพระราชนิพนธ์ตรงนั้นท่านเงยขึ้นบนท้องฟ้าว่าข้างล่างฝุนเป็นทะเลทราย แต่ข้างบนเมฆขาว ฟ้ายี่น้ำเงิน เมฆขาว ทำยังไงถึงจะเอาเมฆลงมาได้ จากนั้นก็กลับไปเป็นโครงการฝนหลวง ถือว่าสี่แยกสมเด็จพระสังฆราช (สี่แยกหนองแวง) ถือเป็นจุดคลพระราชนิพนธ์ที่สำคัญเกี่ยวกับแหล่งน้ำที่เราต้องจำ

อยากจะขอเพิ่มเติมเรื่องอำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งส่งเสริมการปลูกมะคาเดเมีย ปกติปลูกทางเหนือเชียงใหม่ เชียงราย ที่ภูพานก็มี เรื่องที่สองกรมการข้าวตั้งวันที่ 5 มิถุนายน 2553 เป็นวันข้าวและวันชาวนาแห่งชาติ ที่กำหนดให้เป็นวันนี้เพราะรัชกาลที่ 8 เสด็จไปเยี่ยมที่เกษตรกลางบางเขนและหว่านข้าว เป็นสิ่งที่ผมเถียงมาตลอด เพราะรัชกาลที่ 8 ก่อนสิ้นพระชนม์ 3 วัน ท่านสิ้นพระชนม์วันที่ 9 มิถุนายน 2478 ตอนเข้าไปวัดพระศรีมหาธาตุไปทำบุญแล้วดูชาวนาเกี่ยวข้าว ปลูกข้าว ผมเดาว่าตรงนั้นท่านคงจะหว่านข้าวด้วยเพราะชาวนาปลูก ตอนบ่ายท่านเสด็จมาบางเขนดูงานของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์บางเขนพร้อมเสวยพระกระยาหารกลางวันและดูงาน สรุปว่าวันนั้นเป็นวันข้าวหวังว่าไปเจอเขาเรียกวันข้าวและวันชาวนาแห่งชาติซึ่งตรงกับนาชาติ เขาคือวันสิ่งแวดล้อมโลก เรื่องอีสานแล้งในส่วนของคุณที่ขังไม่แล้งมากจะเห็นพื้นนาสีน้ำตาล แต่คันนาจะเขียว แต่ถ้ามาจุดที่แล้งมาก ๆ ทั้งนาและคันนาจะเป็นสีน้ำตาลหมดเช่นเดียวกับไปที่ป่าสัก น้ำชลประทานในอ่างทองน้ำไม่มีเลยแห้งหมด น้ำบริโภคก็แยแล้ว ที่อยุธยาข้าวที่ปลูกก็โตแล้วแห้งหมดเลย บางคนก็อุทิศสำหรับปลูกใหม่ ไม่ทราบว่าจะเป็นอย่างไรเพราะแล้งจริง ๆ สุดท้ายที่ไปคือได้มีโอกาสไปไหว้พระพุทธรูปที่อำเภอวิเศษไชยชาญ เขาอ้างว่าเป็นพระพุทธรูปที่ใหญ่ที่สุดในโลก

เพิ่งสร้างเสร็จ รู้สึกมีความสุขที่ได้ผ่านพระพุทธรูปที่เล่าให้ฟังไม่ตรงกับงานของท่าน แต่ส่วนใหญ่คือได้เห็นก็มาพูดเกี่ยวกับอีสานที่เห็น ความจริงก็มาตลอด แม้แต่ตอนนี้ก็ทราบปัญหาที่ค้างอยู่ เขื่อนราษีไศลที่สร้างเขื่อน 2 แห่ง 3 แห่ง ในแม่น้ำมูลก็ยังมีปัญหากับประชาชน เพราะเขาถือว่าแม่น้ำทั้งหลายในอีสานมีป่าบุง ป่าทาม ป่าบุงคือป่าที่น้ำท่วมตลอดเวลา ป่าทามคือป่าที่ท่วมเวลาน้ำขึ้น เขามีแล้วใช้เป็น supermarket แต่พอหลวงมาสร้างเขื่อนทำให้น้ำแห้ง เขื่อนบ้านนาที่อุบล ทำเขื่อนปากมูลก็ยังมีปัญหา เช่นเดียวกับที่แม่น้ำสงครามก็ยังสร้างไม่ได้ เพราะปัญหาเดียวกันจึงเป็นเรื่องที่ต้องศึกษา เพราะวิศวกรกับชาวบ้านยังต้องเถียงกันตลอดเวลา ยังเป็นเรื่องยากในการสร้างเขื่อนสำหรับแม่น้ำหลัก ๆ

ท้ายที่สุดขอให้การสัมมนาในวันนี้ท่านคงได้ข้อมูลตามที่ทางเจ้าหน้าที่เตรียมมา ว่าโครงการพระราชดำริตรงไหนเป็นอย่างไร ใครทำ ริเริ่มอย่างไร ตรงกับโครงการพระราชดำริหรือไม่ เราหวังว่าต่อไปจะมีเอกสารโครงการพระราชดำริในประเทศ มีจำนวนโครงการที่แน่นอนเป็นอย่างไร ใครเป็นผู้รับผิดชอบจะได้ติดตามกันให้ชัดเจน วันนี้ต้องขอขอบคุณทุกท่านและขอปิดการกล่าวเปิดในครั้งนี้

คำบรรยาย

โดย นายเฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ เลขานุการ กปร.

เรื่อง แนวทางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ในการประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ประจำปีงบประมาณ 2553 ครั้งที่ 8

ในพื้นที่จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน (10 จังหวัด)

วันพฤหัสบดีที่ 10 มิถุนายน 2553

ณ โรงแรมพูลแมนขอนแก่น ราชอาศิต อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

วันนี้เราจะมาทำให้เกิดความชัดเจนว่าจำนวนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และสถานะโครงการเป็นอย่างไร เพื่อจะทำให้โครงการซึ่งอยู่ในพื้นที่ของท่านเกิดประโยชน์ยิ่งขึ้น เราจะมี การเสริมสิ่งต่าง ๆ เข้าไป เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ ขณะนี้แนวคิดในการนับ/ตรวจสอบโครงการพระราชดำริอาจจะไม่เหมือนกัน สำนักงาน กปร. เป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงกับนายกรัฐมนตรี (เป็นประธานกรรมการ) เป็นหน่วยงานอิสระที่ไม่สังกัดกรม

เมื่อพูดถึงโครงการพระราชดำริ 4,000 โครงการ อันดับแรกเราพูดถึงแนวพระราชดำริโดยตรง ลำดับที่ 2 ฎีกาทั้งจากราชการและส่วนราษฎรซึ่งได้ทำผ่านสำนักราชเลขาธิการ เพื่อทรงวินิจฉัยว่าจะทรงรับเป็นโครงการพระราชดำริหรือไม่ ปัจจุบันสัดส่วนของฎีกากับพระราชดำริโดยตรงใกล้เคียงกันมาก แต่ก่อนแนวพระราชดำริจะมีจำนวนมาก แต่ปัจจุบันอาจเพราะว่าปัญหาความเดือดร้อนของราษฎรมีมากขึ้น ปีหนึ่งสำนักงาน กปร. ดูแลฎีกามากกว่า 200-300 ฎีกา จึงเกิดโครงการต่าง ๆ ขึ้นมาเรื่อย ๆ ลำดับที่ 3 คือ การที่หน่วยราชการต่าง ๆ ได้ทำรายงานทูลเกล้าถวายขึ้นไป จึงสรุปได้ว่าสำนักงาน กปร. นับจำนวนโครงการจากแหล่งที่มาของโครงการอยู่ 3 แนวทางเป็นหลัก แต่จริง ๆ แล้วมีแนวทางมากกว่านี้ อาจจะมีใน ส่วนของที่พระราชทานในทางอื่น ๆ หลังจากนับจากแหล่งที่มาแล้วเรานับจากแหล่งงบประมาณอีก เนื่องจากสำนักงาน กปร. เกิดเมื่อปี 2524 โดยรัฐบาลให้งบกลางในการดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริทุก ๆ ปี ปีปัจจุบันได้รับงบประมาณ 2,300 ล้านบาท ในส่วนนี้ถ้าสำนักงาน กปร. ให้การสนับสนุนงบประมาณโครงการไหนไปก็จะนับจำนวนนั้น เช่นในปี 2553 กปร. อนุมัติไป 270 โครงการ ก็คือ 270 โครงการ แต่ถ้ามองกลับไป 270 โครงการ ก็อาจมีโครงการเดิมที่เราอาจต้องยังสนับสนุนโครงการต่อไปก็มี จึงเกิดการนับซ้ำอยู่บ้าง จึงอยากให้คุณท่านได้รับทราบว่าสิ่งที่เรากำลังจะทำหลังจากที่เราได้ข้อมูลทั้งหมด ก็จะช่วยกันสังเคราะห์ว่าส่วนที่นับซ้ำมีเท่าใด แล้วส่วนที่ได้ใช้งบของจังหวัด หรือใช้งบของส่วนราชการที่สังกัด ซึ่งไม่จำเป็นต้องใช้งบของกปร. เมื่อได้ข้อมูลครบทุกจังหวัดในครั้งที่ 9 จะได้เชิญส่วนราชการที่ทำโครงการพระราชดำริทั้งหมด ส่วนกลางมานำข้อเสนอของโครงการที่รับผิดชอบอยู่ แล้ว

จะได้โครงการที่ค่อนข้างจะชัดเจนยิ่งขึ้น เพราะจะได้หน้าตัดใหญ่ แต่หน้าตัดใหญ่ส่วนนี้คงจะต้องมาดูอีก ครั้งว่าอันไหนซ้ำอันไหนที่เป็นแผนงาน คำว่าแผนงานก็เป็นส่วนที่ทำให้เกิดการนับซ้ำเช่นเดียวกัน เช่น ศูนย์ศึกษา ถือว่าเป็นแผนงานหนึ่งก็ได้ เพราะภายใต้ศูนย์ศึกษาฯ มีโครงการย่อย ๆ อยู่ ทั้งโครงการปลูก สัตว์ โครงการแหล่งน้ำ โครงการทางด้านดิน โครงการของด้านป่าไม้ จะมีผสมผสานกันอยู่จนถึง สาธารณสุข โครงการย่อยทุกโครงการเมื่ออนุมัติเราก็นับ 1234 ไม่ได้นับแผนงานอันเดียว สาเหตุที่นับแบบนี้ เพื่อประโยชน์กับสำนักงานประมาณในการติดตามการใช้งบประมาณต่าง ๆ ไปในตัว ขณะเดียวกันก็เป็น ประโยชน์กับหน่วยงานหลักที่ใช้งบประมาณ กปร. ส่วนนี้ เพื่อตั้งงบประมาณต่อเนื่องในปีถัดไป แต่ถ้าตั้ง ไม่ได้ กปร. ก็ยังอนุมัติงบประมาณบางส่วนให้อยู่เพื่อให้โครงการนั้นได้ดำเนินการต่อไป

อย่างไรก็ตามขอให้จังหวัดนำเสนอโครงการทั้งหมด จากนั้น กปร. จะได้กลิ่นกรองเมื่อกลิ่นกรอง เสร็จความชัดเจนจะมีมากขึ้น ถึงปีนี้จะไม่ชัดเจน 100 เปอร์เซ็นต์ แต่เราจะเห็นว่าแต่ละโครงการในแต่ละ จังหวัดมีอะไรอยู่ที่ไหน สถานะเป็นอย่างไร แล้วจะได้นำฐานข้อมูลต่าง ๆ มาคุยกับจังหวัด ถ้าในจังหวัด มีแหล่งน้ำอยู่แต่ในอดีตประชาชนได้รับประโยชน์จากแหล่งน้ำนั้นค่อนข้างมาก เมื่อเวลาผ่านไป การ บำรุงรักษาไม่เต็มที่ ก็จะเสริมงบประมาณในส่วนนี้ไป เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ

ในภาพรวมจริง ๆ ถึงบอกไม่ได้ว่าโครงการมี 3,000 หรือ 4,000 โครงการ อาจเหลือ 3,000 โครงการ เพราะเกิดการนับซ้ำอย่างที่เกิดขึ้น แต่ถ้าดูจากการกระจายโครงการพระราชดำริที่สำนักงาน กปร. ดูแลอยู่ จะเห็นว่าพบทางภาคเหนือค่อนข้างมาก รองลงมาเป็นภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ สำหรับโครงการที่ไม่ระบุภาคคือโครงการที่เป็นกลาง ๆ สามารถดำเนินการได้ทุกภาค เช่น โครงการแฝกซึ่ง สามารถปลูกได้ทุกภาค ทั้งภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ จะเห็นว่าเราใช้องค์กร กลางในการบริหารโครงการเหล่านี้ ทำให้เกิดโครงการไม่ระบุภาคขึ้น

ถือเป็นโอกาสอันดีที่วันนี้รองผู้ว่าราชการจังหวัดทั้ง 10 จังหวัด จะได้นำเสนอข้อมูล แม้ว่าอาจจะยังไม่สมบูรณ์ สำนักงาน กปร. ก็จะได้เห็นว่าโครงการที่จังหวัดรับผิดชอบอยู่ กับโครงการที่อยู่ในบัญชีของ กปร. ตรงกันหรือไม่ แนวคิดในการจัดโครงการพระราชดำริ จังหวัดคิดอย่างไร ขอยกตัวอย่างตามที่ท่าน องคมนตรีได้พูดถึงบางโครงการที่ทางจังหวัดทำเอง ได้ไปดูจากศูนย์ศึกษาฯ หรือที่อื่นมา แล้วท่านได้เริ่มทำ เอง ไม่ควรนับเป็นโครงการพระราชดำริ เราถือเป็นโครงการตามแนวพระราชดำริมากกว่า แต่ก็อยากให้ รวบรวมโครงการเหล่านี้ไว้ด้วย เพื่อจะได้จัดโครงการเหล่านี้ ให้อยู่ในส่วนของการขยายผล ซึ่งถ้ามีอาจจะ เสริมซึ่งกันและกันได้

สำหรับสัดส่วนของโครงการตามประเภทโครงการจะมีโครงการประเภทแหล่งน้ำอยู่มาก เช่น 3,000 โครงการ มีโครงการประเภทแหล่งน้ำที่กรมชลประทานดูแลอยู่ถึง 2,300 โครงการ จะเห็นได้ว่าแหล่ง น้ำยังเป็นหัวใจสำคัญ และจากการประเมินผลของกลุ่มติดตามประเมินผล สำนักงาน กปร. โครงการแหล่ง น้ำก็จำเป็นอย่างยิ่งว่าจะต้องมีการปรับปรุง และพัฒนาอยู่หลายส่วน เพราะว่าบางส่วนมีอ่างเก็บน้ำแต่ว่าเรื่องของ ระบบส่งน้ำอาจจะยังมีปัญหาอยู่ ตั้งงบประมาณ ไม่ได้บ้างหรืองบบำรุงรักษามีปัญหา ซึ่งสิ่งที่สำคัญที่สุด และเป็นหัวใจของเรื่องแหล่งน้ำ คือกลุ่มผู้ใช้น้ำจะต้องแข็งแรง หรือการบริหารจัดการน้ำต้องให้เห็นอย่าง

ชัดเจน เช่นที่องค์มนตรีพูดถึงลำน้ำท่า ก็มีความชัดเจนขึ้น แต่ก่อนลำน้ำท่าหน้าน้ำจะแห้งหมด เห็นท้องน้ำเป็นทรายแต่ปัจจุบันไม่ได้เป็นแบบนั้น เพราะฉะนั้นเราจะรักษาน้ำในพื้นที่ประเทศไทยให้ยาวนานตามห้วงเวลาได้มากที่สุดอย่างไร อันนี้เป็นสิ่งจำเป็น เราจะต้องใช้ทั้ง check dam แก้มลิง หรือทำฝายเป็นระดับ ๆ ลงไป แล้วก็ปิดประตูน้ำไม่ให้ไหลลง เช่น แม่น้ำโขง น้ำท่า ห้วยโสมง ได้หรือไม่

จริง ๆ แล้วสำนักงาน กปร. ก็ติดตามโครงการอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด แต่ต่อไปก็คงจะดีขึ้น โดยขอบกวนทางรองผู้ว่าราชการจังหวัด ได้กรุณาเล่าว่าในพื้นที่ของท่านมีโครงการพระราชดำริ ซึ่งสถานภาพของแต่ละโครงการจะดำเนินการอย่างไรต่อ เพื่อเราจะเป็นสื่อกลางในการทำให้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินในพื้นที่เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่

เมื่อได้ฐานข้อมูลที่สมบูรณ์ สำนักงาน กปร. จะพิมพ์เป็นเอกสารแล้วส่งให้ทุกจังหวัด เป็นทั้งภาพรวม ภูมิภาค รายจังหวัด รายประเภทแหล่งน้ำ รายประเภทป่าไม้ ฯลฯ นอกจากนี้จะทำลงใน website ในพื้นที่ของประเทศไทย เช่น พอกดไปที่จังหวัดสกลนครก็จะออกมาว่าโครงการพระราชดำริอยู่ตรงไหน จุดไหนบ้างของจังหวัดไปเน้นประเภทไหน แต่ขอให้ข้อมูล 3 ส่วนสำคัญก่อนว่าในจังหวัดมีกี่โครงการ โครงการที่สมบูรณ์ โครงการที่ใช้ประโยชน์ไม่เต็มที่เป็นอย่างใด โครงการที่มีอุปสรรคจริง ๆ เป็นแบบไหน ถ้าได้ 3 กลุ่มนี้แล้ว เราจะมาช่วยกันพัฒนาต่อ ส่วนราชการต่าง ๆ สามารถนำข้อมูลไปอ้างอิงได้ สำหรับฐานข้อมูลทาง website แต่ละปีหรือ 2 ปี ก็ขอให้ช่วยกัน update website กันครั้งหนึ่ง สุดท้ายหากแหล่งโครงการ/สถานะโครงการ พร้อมกับเอกสารข้อมูลในโครงการสมบูรณ์ก็เป็นองค์ความรู้ที่ประชาชนในพื้นที่ของท่าน ได้ใช้ประโยชน์ เช่น ประชาชนในจังหวัดขอนแก่นไม่ต้องเดินทางไปดูงานที่ศูนย์ศึกษาฯ ภูพานฯ เพราะที่ขอนแก่นก็มีองค์ความรู้มาก จะเป็นประโยชน์โดยรวม

สรุปการเสวนาการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : การบริหารจัดการ ปัญหาอุปสรรค

นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ รองเลขาธิการ กปร. กล่าวนำการเสวนา

วันนี้เราจะมาสรุปร่วมกันว่าในข้อมูลของจังหวัด สถานข้อมูลของจังหวัดเป็นอย่างไรบ้าง จังหวัดจะได้นำเสนอข้อมูลภาพรวมของจังหวัดมีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริโครงการ สถานะเป็นอย่างไร มีการบริหารจัดการอย่างไร มีปัญหาอุปสรรคหรือข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อประโยชน์ในการประมวลผล แล้วจัดการประชุมครั้งสุดท้ายที่กรุงเทพฯ จากนั้นจะได้นำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ร่วมกัน และจัดให้เป็นหมวดหมู่/รูปแบบที่จะเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ต่อไป แล้วเรามองต่อไปถึงการนำ IT มาช่วย เมื่อพูดถึงภาพสินธุ์ว่าโครงการอยู่ที่ไหนบ้าง ตั้งอยู่ที่ไหนอย่างไร มีสถานะเป็นอย่างไร วันนี้จึงต้องช่วยกันระดมข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อมูลในการดำเนินการ

จังหวัดขอนแก่น โดย นายคุมพล บรรเทาทุกข์ หัวหน้าสำนักงานจังหวัดขอนแก่น

การดำเนินงาน โครงการของจังหวัดขอนแก่นก็เหมือนกับจังหวัดอื่น ๆ แต่ว่าจะมีลักษณะของโครงการพิเศษในบางรูปแบบเป็นโครงการเฉพาะพื้นที่ในการดำเนินการโครงการพระราชดำริของจังหวัดขอนแก่น มี 3 เรื่อง คือ

1. โครงการพัฒนาแหล่งน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นหลักของจังหวัดขอนแก่น รวมถึงตั้งแต่ปี 2520-ปัจจุบัน ได้มีพระราชดำริในการช่วยเหลือพัฒนาแหล่งน้ำ และมีพระราชดำริของพระองค์ท่านต่อผู้แทนกรมชลประทานรับสนอง อีกส่วนหนึ่งคืองานที่ราษฎรในพื้นที่มีหนังสือขอพระราชทานพระมหากรุณาธิคุณ และพระองค์ท่านก็จะประทานลงมาว่าจะทำอะไรที่ไหน ซึ่ง 3 ลักษณะนี้เป็นงานที่ทำในพื้นที่ ข้อมูลของจังหวัดขอนแก่นชัดเจนว่ามี 50 โครงการ โดยเป็นเรื่องการพัฒนาอ่างเก็บน้ำ 13 โครงการ โครงการพัฒนา 2 ฝั่งลำน้ำชี ขุดลอก 32 โครงการ ก่อสร้างสถานีสูบน้ำ 5 โครงการ โดย 13 โครงการเป็นงบประมาณของส่วนราชการอื่น ไม่ใช้งบ กปร. การดำเนินงานโครงการมีสภาพการใช้ประโยชน์ได้ทุกโครงการ

2. โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนตามพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในพื้นที่อำเภอหนองสูงห้องเป็นโครงการพิเศษมีพื้นที่ 6,000 กว่าไร่เศษ การพัฒนาอยู่ในรูปแบบครบวงจร คุณภาพชีวิต โครงสร้างพื้นฐาน สาธารณสุข การศึกษา สิ่งแวดล้อม และการปรับปรุงคุณภาพชีวิตด้านการเกษตร

3. โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี นี่คือการดำเนินการตามแผนงานหลัก ซึ่งขณะนี้ เป็นระยะที่ 6 (ระยะที่ 5 คือ

2549-2552) หลักสำคัญคือดำเนินการเพื่อปกป้องพันธุ์กรรมพืช สืบสวนเก็บรวบรวมพันธุ์กรรมพืช สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช เป็นต้น

การบริหารจัดการ โครงการพระราชดำริของจังหวัดคือ

1. ในภาพรวมมีคณะกรรมการดูแลโครงการพระราชดำริของจังหวัดทั้งหมด
2. การจัดคณะทำงานดูแลเฉพาะโครงการ เช่น โครงการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช นอกจากนี้ยังมีคณะกรรมการสนับสนุนต่อยอดโครงการ ขยายผลโครงการ ซ่อมแซมบำรุงพื้นที่ โครงการอะไรที่เป็นโครงการพระราชดำริ โครงการอะไรที่จะต้องนำไปสืบทอดอาจจะเป็นการตามแนวพระราชดำริ ก็จะมีส่วนราชการเข้าไปร่วมดำเนินการทุกปี

ส่วนโครงการโดดเด่นคือ โครงการพัฒนาพื้นที่อำเภอหนองสองห้อง ซึ่งมีลักษณะสำคัญ คือ

1. มีความชัดเจนในวัตถุประสงค์การพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรในพื้นที่โดยเฉพาะมีความชัดเจนในพื้นที่เป้าหมาย
2. ความร่วมมือได้ใช้หลักการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งทำได้ดีมาก

ปัญหาอุปสรรค คือ

1. ราษฎรเคยชินกับการได้รับการช่วยเหลือ รับบริการฝ่ายเดียว ไม่กระตือรือร้น
  2. การเรียนรู้ของราษฎร การขยายผลยังน้อย ขาดความกระตือรือร้น
  3. ราษฎรไม่ยอมสละพื้นที่ เนื่องจากได้รับผลกระทบจากการดำเนินโครงการ
- ข้อเสนอแนะ ชลประทานควรขึ้นป้ายโครงการว่าเป็นโครงการพระราชดำริ เพราะตอนนี้ทำไปราษฎรไม่รู้

จังหวัดกาฬสินธุ์ โดย นายสมศักดิ์ ขำทวีพงศ์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดกาฬสินธุ์

การบริหารโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของจังหวัดใน 3 แนวทางคือ

1. เน้นการบูรณาการของส่วนราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เดียวกัน ก็คือวัตถุประสงค์ของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
2. ส่งเสริมให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำและผลประโยชน์อื่น ๆ ของโครงการ ส่งเสริมให้เกษตรกรมีส่วนร่วม
3. ให้เกษตรกรรู้จักคุณค่าการใช้น้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุด จังหวัดได้เน้นเรื่องน้ำเป็นเรื่องสำคัญ

เพราะงบประมาณที่ได้รับจาก กปร. 16 โครงการ 37 กิจกรรม เป็นโครงการเรื่องน้ำเสียส่วนใหญ่

โครงการที่โดดเด่นคือ โครงการพัฒนาลุ่มน้ำลำพะยัง ซึ่งได้รับพระราชทานชื่อใหม่ ชื่อโครงการ อุโมงค์ผันน้ำลำพะยังภูมิพัฒน์ เป็นการผันน้ำจากอ่างเก็บน้ำห้วยไผ่ อำเภอคงหลวง จังหวัดมุกดาหาร สู่อำเภอเวียง อำเภอเวียง จังหวัดกาฬสินธุ์ ครอบคลุมพื้นที่การเกษตร 1,537 ครัวเรือน 16,600 ไร่ ประโยชน์ของโครงการนอกจากการเกษตร อุปโภค-บริโภค และยังบรรเทาอุทกภัยได้ส่วนหนึ่ง

ทั้งประชาชนยังมีการขาดสระจำนวนมาก มีการขาดลอกลำห้วย โครงการนี้ถือเป็นชัยพัฒนาจริง ๆ เพราะทรงเริ่มทำตั้งแต่ไม่มีน้ำ เมื่อก่อนประชาชนใช้น้ำค้างทำการเกษตร ปัจจุบันราษฎรมีอาชีพมีฐานะด้วยทฤษฎีใหม่ อย่างเป็นรูปธรรม ที่สำคัญประชาชนยังได้เรียนรู้ร่วมกันในการใช้น้ำ มีส่วนร่วมจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำถึง 72 กลุ่ม มีคณะกรรมการบริหารกลุ่มผู้ใช้น้ำที่เข้มแข็งและพัฒนามากขึ้นตามลำดับ ถือว่าเป็นการเรียนรู้ร่วมกัน เป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งเป็นการส่งเสริมระบอบการปกครองประชาธิปไตยอย่างเป็นรูปธรรมในทางปฏิบัติได้เป็นอย่างดี หากจะแบ่งโครงการพัฒนากลุ่มน้ำลำพะยังว่าอยู่ในกลุ่มโครงการที่สมบูรณ์ โครงการที่ยังใช้ประโยชน์ไม่เต็มที่ โครงการที่มีปัญหาอุปสรรค จะมีทั้ง 3 กรณี คือ ถือว่าสมบูรณ์เต็มที่ที่มีการก่อสร้างสมบูรณ์ใช้ประโยชน์เต็มที่สมบูรณ์ เป็นความภาคภูมิใจของคนในพื้นที่ หากจะมองในเรื่องการใช้ประโยชน์ไม่เต็มที่ก็ยังไม่เต็มที่ เพราะชาวภูไทมีวัฒนธรรมบางฤดูกาลที่เว้นวรรคการทำงาน ประกอบกับปล่อยสัตว์เลี้ยงมากัดกินพืชผักที่ทำ บางช่วงจึงเว้นวรรคไปเลย ๆ อีกส่วนหนึ่งคือต้นน้ำของอ่างเก็บน้ำบางช่วงก็ขาดแคลน แหล่งต้นน้ำของอุโมงค์รับน้ำฝนอย่างเดียว ไม่มีแหล่งน้ำอื่น ๆ คือปัญหาที่ทำให้ใช้ประโยชน์ยังไม่เต็มที่ สำหรับการแก้ปัญหาของโครงการได้มีการตั้งคณะกรรมการพัฒนากลุ่มน้ำลำพะยังขึ้น โดยการให้ทุกส่วนราชการเข้าไปบูรณาการส่งเสริมอาชีพให้มากขึ้น

จังหวัดนครราชสีมา โดย นายไพศาล พันพิ่ง ผู้อำนวยการโครงการชลประทานนครราชสีมา

พื้นที่ของจังหวัดมี 12 ลำนน้ำ พื้นที่เกษตร 7 ล้านกว่าไร่ โดยมีพื้นที่ชลประทาน 7 แสนไร่ ดังนั้นความต้องการเรื่องแหล่งน้ำจึงมีมาก

สำหรับโครงการพระราชดำริของจังหวัดซึ่งได้จากการรวบรวมตัวเลขของสำนักงานจังหวัดมี 36 โครงการ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของจังหวัด เริ่มปี 2520 โดยได้นำเสนอโครงการคลองโพรงตะเข้ โครงการหนองแรงแถว โครงการหนองหญ้านาง

การบริหารจัดการโครงการฯ มีคณะกรรมการ มีการประชุมติดตามผลการดำเนินงานโครงการ ซึ่งการส่งเสริมของเจ้าหน้าที่ให้แก่ประชาชนที่สำคัญคือ การทำทฤษฎีใหม่ โดยเฉพาะการมีแหล่งน้ำในไร่นาตนเอง อันจะช่วยบรรเทาความเดือดร้อนเรื่องการขาดแคลนน้ำได้ เนื่องจากพื้นที่เกษตรกรรมของประเทศ 130 ลำนน้ำ มีระบบชลประทานแค่ 28 ลำนน้ำ ควรที่เกษตรกรจะได้ทำคู่ขนานกับรัฐในการสร้างแหล่งน้ำในไร่นาของตนเอง ถ้าได้ทำเท่ากับการถวายให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในแนวทางพระราชดำริของท่าน ตลอดจนเป็นการบรรเทาแล้ง

จังหวัดอุดรธานี

จังหวัดอุดรธานีมีโครงการพระราชดำริ จำนวน 54 โครงการ จากการสำรวจสภาพปัญหาไม่พบปัญหาอุปสรรคในการดำเนินโครงการ และมีคณะกรรมการกำกับติดตามผลการดำเนินงานโครงการโดยได้ยกตัวอย่างโครงการฟาร์มตัวอย่างบ้านจันทร์ตามพระราชดำริ เริ่มตั้งแต่ปี 2548 สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จเยี่ยมหมู่บ้านยากจนที่บ้านจันทร์ โดยโครงการมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เป็นศูนย์เรียนรู้ให้เกษตรกรและราษฎรในพื้นที่
2. เป็นแหล่งผลิตอาหารของชุมชนที่สะอาดและถูกต้อง
3. เป็นแหล่งจ้างงานและสร้างอาชีพให้แก่ราษฎร ลดการว่างงาน ลดการอพยพเข้าสู่กรุงเทพฯ
4. เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ปัจจุบันมีสมาชิกโครงการ 76 คน กิจกรรมที่ดำเนินการคือการปลูกผักกินใบ ผักกินผล งานส่วนใหญ่เน้นการเก็บข้อมูลสถิติว่าพืชแต่ละชนิดเหมาะกับพื้นที่ตำบลบ้านจันทร์หรือไม่ มีกิจกรรมด้านปศุสัตว์ ประมง กิจกรรมหม่อนไหม กิจกรรมด้านแมลง (เลี้ยงจิ้งหรีดทองขาว ทองคำ)

จังหวัดหนองคาย โดย นายสาโรช แสงอรุณ รองผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคาย

จังหวัดมีโครงการพระราชดำริ 19 โครงการ โดยการบริหารจัดการโครงการได้แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามกำกับดูแลขยายผลการดำเนินงานโครงการพระราชดำริ และยังมีคณะทำงานกำกับดูแลขยายผลการดำเนินงานโครงการของจังหวัดหนองคายใน 3 ลักษณะ คือ โครงการที่ประสบความสำเร็จและขยายผลออกไปได้ โครงการที่ประสบความสำเร็จแต่อยู่ระหว่างการขยายผลออกไป และโครงการที่ยังลุ่ม ๆ ดอน ๆ (มีปัญหาอุปสรรค) อย่างไรก็ตาม โครงการส่วนใหญ่อยู่ในลักษณะซึ่งประสบความสำเร็จ และอยู่ระหว่างการขยายผลออกไป

สำหรับการดำเนินการขยายผลของจังหวัดในการขยายผลโครงการพระราชดำริออกไป พบว่าได้มีการขยายผลออกไปมาก ทั้งส่วนราชการต่าง ๆ ส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้มีการนำแนวพระราชดำริไปทำเป็นโครงการกันมาก แต่เราไม่สามารถรวบรวมโครงการหรือติดตามโครงการได้ครบถ้วน โดยจังหวัดต้องดำเนินการรวบรวมโครงการต่อไป พร้อมนี้ได้ยกตัวอย่างโครงการเด่น ๆ คือโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำทอน โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันในโรงเรียนตามพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ส่วนปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงานโครงการพระราชดำริ คือ การทำให้โครงการยั่งยืน ต้องขยายผลให้ประชาชนได้สามารถดำเนินการในลักษณะที่เป็นเจ้าของโครงการได้ ก่อนที่จะเป็นเจ้าของโครงการได้ ต้องบริหารกันด้วยมือ

จังหวัดร้อยเอ็ด โดย หัวหน้าสำนักงานจังหวัดร้อยเอ็ด

จังหวัดมีโครงการพระราชดำริ 10 โครงการ ซึ่งดำเนินการตั้งแต่ปี 2537 โดยแล้วเสร็จ 8 โครงการ อีก 2 โครงการ อยู่ระหว่างดำเนินการ คือโครงการปรับปรุงอ่างเก็บน้ำห้วยอะคะ โครงการขุดลอกบึงก้านตรง โดยมีคณะกรรมการในรูปของคณะกรรมการกำกับและติดตาม ทำหน้าที่บริหารจัดการโครงการ นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งน้ำ และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เข้าร่วมสนับสนุน เช่น สมทบเป็นค่าน้ำมันเชื้อเพลิง การบำรุงรักษา เป็นต้น ในส่วนของการขยายผลโครงการได้มีการพัฒนาแบบต่อยอด เช่น มอบหมายให้โครงการชลประทานร้อยเอ็ดดำเนินการ

ซ่อมแซมดูแลรักษาแหล่งน้ำทั้งหลาย ทั้งนี้ จะได้มีการจัดคณะไปศึกษาดูงาน โครงการพระราชดำรินี่ต่าง ๆ เพื่อขยายผลโครงการให้ครอบคลุมทั้ง 20 อำเภอ

โครงการที่โดดเด่นคือ โครงการพัฒนาพื้นที่เกษตรน้ำฝน (จุดสระน้ำ) ตำบลดอกกล้า อำเภอปทุมรัตน์ ดำเนินการตั้งแต่ปี 2537 เป็นโครงการที่สนับสนุนสุกรให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ เมื่อจำหน่ายสุกรได้ก็นำเงินมาสมทบรวมทุนได้ 70,000 บาท ตั้งเป็นกลุ่มเกษตรกรน้ำฝนตามแนวทฤษฎีใหม่ ทำให้มีแหล่งเก็บกักน้ำในการทำเกษตรได้ตลอดปี เป็นแหล่งฝึกอบรมให้ความรู้ในการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร โดยทำปุ๋ยชีวภาพ ซึ่งปัจจัยแห่งความสำเร็จของโครงการที่มีลักษณะโดดเด่นคือความเข้มแข็งในการบริหารจัดการของกลุ่มเกษตรกรเอง อีกส่วนหนึ่งคือส่วนราชการ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เข้ามาให้การสนับสนุนโครงการต่าง ๆ

ปัญหาอุปสรรคไม่มีปัญหาในการดำเนินการ ทางจังหวัดสามารถขับเคลื่อนการดำเนินงาน โครงการพระราชดำริไปได้ตามนโยบายของส่วนกลาง

จังหวัดหนองบัวลำภู โดย นายอารยะ จิตรบรรจง รองผู้ว่าราชการจังหวัดหนองบัวลำภู

โครงการของจังหวัดส่วนใหญ่เป็นโครงการเกี่ยวกับแหล่งน้ำ ทั้งอ่างเก็บน้ำ ฝาย รวม 12 โครงการ ยกตัวอย่างโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยเหล่ายาง อ่างเก็บน้ำห้วยยางเงาะ อ่างเก็บน้ำห้วยโซ่ อ่างเก็บน้ำบ้านคลองเจริญ โดยมีอ่างเก็บน้ำน้ำพอง ซึ่งจะเป็นความหวังของคนหนองบัวลำภูต่อไป

ปัญหาอุปสรรค

1. มีปัญหาพื้นที่โครงการอยู่ในพื้นที่ปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติของกรมป่าไม้ คือ อ่างเก็บน้ำบ้านสนามชัย
2. พื้นที่จังหวัดเป็นลูกคลื่น เป็นลอน การบริหารจัดการน้ำค่อนข้างยาก การลงทุนสูง การจะหาพื้นที่รับน้ำสร้างอ่างเก็บน้ำก็ต้องดูพื้นที่สงวนหวงห้าม ส่วนใหญ่แหล่งน้ำที่ไม่ใช่โครงการพระราชดำริได้ใช้พื้นที่ของปฏิรูปที่ดิน กรณีที่ดินทำกินถ้าใช้ก่อสร้างเกษตรกรก็สูญเสียที่ดินซึ่งเป็นปัญหาสำคัญ ควรเน้นในเรื่องการกระจายน้ำ หรือสร้างระบบส่งน้ำมากกว่าตัวแหล่งน้ำ
3. จังหวัดหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือส่วนราชการระดับจังหวัดมีข้อจำกัดด้านวิศวกรรม ส่วนการจะตั้งงบประมาณตามแผนพัฒนาจังหวัด จังหวัดไม่กล้าดำเนินการ เพราะงบประมาณต้องผูกพันข้ามปี เมื่อเป็นเช่นนี้ก็สวนทางกับนโยบายเร่งรัดการเบิกจ่าย

จังหวัดชัยภูมิ โดย นายเผด็จ โขติมณี หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์ สำนักงานจังหวัดชัยภูมิ

กล่าวว่าโครงการพระราชดำรินี่ของจังหวัดมี 20 โครงการ จำแนกเป็นโครงการพระราชดำรินี่ 18 โครงการ และโครงการตามพระราชเสาวนีย์ 2 โครงการ โดยมีการติดตามประเมินผลโครงการอย่างต่อเนื่อง โดยตั้งคณะทำงาน ในระดับอำเภอก็มีคณะกรรมการดำเนินการและติดตามผล

ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการพระราชดำรินี่ คือ

1. ความแข็งของกฎหมาย โดยได้ยกตัวอย่างโครงการอ่างเก็บน้ำลำสะพุง ซึ่งริเริ่มตั้งแต่ปี 2538 และปี 2539 ได้ทำการศึกษาแล้วเสร็จ จากนั้นได้ดำเนินการต่อเนื่องแต่ไม่สามารถดำเนินการได้ เพราะพื้นที่ประมาณ 2,000 ไร่ อยู่ในเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ เขตป่าไม้ ได้นำสาเหตุปัญหานี้เข้าสู่กระบวนการของคณะกรรมการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแห่งชาติ เพื่อพิจารณาหลายครั้ง ครั้งสุดท้ายเมื่อปี 2542 จากนั้นจะได้นำเข้าสู่กระบวนการอีกครั้ง เนื่องจากได้มีผู้นำชุมชนท้องถิ่นและราษฎร ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้พบปะหารือได้ประชุมซักซ้อมแนวทางการแก้ไขปัญหาอีกครั้งที่อำเภอหนองบัวแดง ขณะนี้ได้เสนอไปที่ส่วนกลางเพื่อร่วมคลี่คลายปัญหา ปัจจุบันรอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแห่งชาติว่าจะอนุมัติให้สร้างหรือไม่

2. จังหวัดชัยภูมิมีพื้นที่ลาดเอียง ไม่ใช่พื้นที่แห้งแล้งและขาดน้ำแต่เก็บน้ำไม่ได้ เมื่อฝนตกน้ำจะไหลเร็วมาก จะต้องหาพื้นที่เก็บน้ำ

นอกจากนี้ ยังได้ดำเนินการขยายผลโครงการพระราชดำริสู่อำเภอ จังหวัดตั้งคณะทำงานไปดูงานที่ สกลนครและได้นำพาความคิด กรอบแนวคิด ความสำเร็จต่าง ๆ มาใช้กับจังหวัดชัยภูมิ โดยนำหลักที่ดีไปสู่การปฏิบัติเพื่อเสริมโครงการพัฒนาแหล่งน้ำอ่างเก็บน้ำบ้านโนนเหมา ซึ่งเป็นพื้นที่ที่สามารถส่งเสริมครบวงจรได้ทั้งภาคเกษตรและกสิกรรม จึงได้ดำเนินงานโครงการต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนอ่างเก็บน้ำบ้านโนนเหมา ให้ประสบความสำเร็จสูงสุดในการแก้ปัญหาประชาชนให้การขยายผลโครงการพระราชดำริเป็นจุดระเบิดของต้นแบบอันจะนำไปสู่พื้นที่อื่น โครงการนี้จึงเป็นโครงการโดดเด่นของจังหวัด โดยคุณกาญจนา นิตยะ หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียว กล่าวถึงโครงการอนุรักษ์พันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ โครงการสวนสัตว์ธรรมชาติภูเขียวอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากร นิเวศวิทยา โครงการนี้มีความท้าทายว่าทำอย่างไรให้ป่าภูเขียวยังคงอยู่ และคงอยู่ตลอดไป ซึ่งไม่ใช่เรื่องง่ายเพราะกระแสน้ำการใช้ประโยชน์ในพื้นที่มีมากมาย ต้องหาแนวร่วมในการอนุรักษ์ซึ่งจำเป็นอย่างมาก

จังหวัดมหาสารคาม โดย นายสุทธีพันธ์ บุญมี รองผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม

กล่าวว่าลักษณะภูมิประเทศไม่มีภูเขา โดยพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 3 ล้านไร่ เป็นพื้นที่เกษตร 250,000 ไร่ (76 เปอร์เซ็นต์) การพัฒนาแหล่งน้ำจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากที่สุด การบริหารจัดการโครงการมีคณะกรรมการบริหาร โดยมีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 12 โครงการ (ยังไม่รวมโครงการของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี) โดยได้ยกตัวอย่างโครงการภูมิปัญญาแห่งแผ่นดินขยายผลสู่ปวงชนชาวไทย โครงการศูนย์ศิลปาชีพ โครงการฟาร์มตัวอย่าง

การดำเนินการของจังหวัดเนื่องจากราษฎรมีความตื่นตัวได้ทำฎีกาถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอย่างต่อเนื่อง ขณะนี้มี 3-4 ฎีกา กลายเป็นว่าขณะนี้หากมีความเดือดร้อนราษฎรจะทำฎีกาโดยไม่ผ่านหน่วยงานราชการ ซึ่งจะต้องหาแนวทางดำเนินการต่อไปว่าควรทำอย่างไร จริง ๆ แล้วจะมุ่งเน้นการขยายผลโครงการตามแนวพระราชดำริ โดยโครงการที่มีอยู่แล้วจะใช้งบประมาณของกลุ่มจังหวัดในเรื่องน้ำ

ดิน ปุ๋ย ตลอดจนมีการจัดทีมไปศึกษาโครงการที่ศูนย์ศึกษาฯ ภูพานฯ เพื่อขยายผลการดำเนินงานโครงการต่อไป

โครงการดีเด่น คือ โครงการฟาร์มตัวอย่างตามแนวพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ซึ่งได้เสด็จเมื่อ 15 ธันวาคม 2548 มีวัตถุประสงค์ คือ การเป็นแหล่งจ้างงานในพื้นที่ แหล่งอาหาร แหล่งเรียนรู้ และแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประโยชน์ที่เกิดขึ้นคือราษฎรมิรายได้เพิ่มขึ้น มีแหล่งอาหาร และเป็นแหล่งเรียนรู้

ปัญหาอุปสรรค การที่ประชาชนไม่ยอมรับแนวทางในการดำเนินงาน แม้จะได้ไปดูงานจากที่ต่าง ๆ มากี่ยังใช้แนวความคิดในแบบดั้งเดิม จำเป็นต้องขยายแนวความคิดในการพัฒนาดิน พัฒนาแหล่งน้ำ

ข้อเสนอแนะ กปร. ควรร่วมประชุมติดตามกับจังหวัดทุก ๆ 6 เดือน เพื่อกระตุ้นเจ้าหน้าที่ให้ขับเคลื่อนการดำเนินงานต่อไป

จังหวัดเลย โดย นายชัยพัฒน์ หิรัญเลขา หัวหน้าสำนักงานจังหวัดเลย

การบริหารจัดการ โครงการของจังหวัดมีการตั้งคณะกรรมการ โดยมีจุดที่เน้นหนักคือการขยายผลการสนับสนุนให้พี่น้องประชาชนนำองค์ความรู้จากการขยายผลไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ประชาชนเกิดจิตสำนึกในการรักและหวงแหนโครงการ ส่วนโครงการพระราชดำริในจังหวัดมี 9 โครงการ โดยได้ยกตัวอย่างโครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ ผานาง-ผาเก็ง โครงการพัฒนาพื้นที่เขตพระเกียรติผาบัว-ผาสาว โครงการศูนย์พัฒนาปศุสัตว์ตามพระราชดำริ อ่างเก็บน้ำห้วยน้ำสวย โครงการฟื้นฟูอาหารช้าง พร้อมกับได้ยกตัวอย่างโครงการดีเด่น คือโครงการศูนย์พัฒนาปศุสัตว์ตามพระราชดำริ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย เป็นศูนย์สาธิตการทำปศุสัตว์ผสมผสานกับการทำเกษตรด้านอื่น ๆ โดยยึดหลักการเกษตรอินทรีย์เพื่อให้ราษฎรเข้ามาศึกษาดูงานและเป็นสถานที่ฝึกอบรมให้ความรู้เพื่อสนองพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อให้ความรู้แล้วจึงได้สนับสนุนพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ให้เกษตรกรนำไปผลิตเพื่อเป็นอาหารบริโภคในครัวเรือน และจำหน่ายเป็นรายได้ อีกทั้งมอบให้โรงเรียนนำไปเป็นอาหารของนักเรียน

สรุปการประชุมเชิงปฏิบัติการ

โดย นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ รองเลขาธิการ กปร.

ในการประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ประจำปีงบประมาณ 2553 ครั้งที่ 8

ในพื้นที่จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน (10 จังหวัด)

วันพฤหัสบดีที่ 10 มิถุนายน 2553

ณ โรงแรมพูลแมนขอนแก่น ราชอาอคิด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

การประชุมเชิงปฏิบัติการ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ประจำปีงบประมาณ 2553 ครั้งที่ 8 สรุปได้ดังนี้ คือ

1. ต่อกไปหากพุดถึงจังหวัดแต่ละจังหวัด จะรู้ว่ามีโครงการพระราชดำริจำนวนเท่าใด มีสถานะเป็นอย่างไร ปัญหาตรงไหน อุปสรรคตรงไหน
2. หลังจากได้โครงการทั้งหมด จะเน้นการขยายผลให้โครงการเกิดประโยชน์กับประชาชนมากที่สุด ติดขัดหรือมีปัญหาอย่างไร จะได้ร่วมมือกันขับเคลื่อนการใช้ประโยชน์ของโครงการ
3. ได้เห็นตัวอย่างของการบริหารจัดการที่ดี คือ
  - มีคณะกรรมการระดับจังหวัดที่แน่นชัดที่ติดตามดำเนินการ หากคณะกรรมการเข้มแข็งจะดีมาก
  - มีการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงาน
  - การมีส่วนร่วมของประชาชน ต้องให้ประชาชนเป็นคนคิด เป็นคนร่วม เป็นเจ้าของ เป็นคนจัดการ เป็นคนดำเนินการ เพื่อประโยชน์ของประชาชนจริง ๆ
  - การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการพระราชดำริว่าในจังหวัดมีอยู่เท่าใด ประชาชนจะได้รับทราบว่โครงการต่าง ๆ เกิดขึ้นแล้ว และเป็นประโยชน์กับประชาชน

หลังจากสำนักงาน กปร. ได้รับข้อมูลจากจังหวัดเรียบร้อยแล้ว จะได้นำข้อมูลไปวิเคราะห์และหาแนวทางที่เป็นรูปธรรมในการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่มีอยู่ทั่วประเทศทั้ง 4,000 โครงการ เกิดประโยชน์กับพี่น้องประชาชนมากที่สุด ซึ่งจะท้ทำให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีความสุขที่เห็นประชาชนมีความสุข

ภาคผนวก

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

ลำดับที่	จังหวัด	จำนวนโครงการ		แหล่งงบประมาณจังหวัด ⁽³⁾		
		ข้อมูลของ กปร. ⁽¹⁾	ข้อมูลของจังหวัด ⁽²⁾	งบ กปร.	งบ ปกติ	งบ อื่น ๆ
1	จังหวัดขอนแก่น	17	63	36	22	2
2	จังหวัดกาฬสินธุ์	16	13	1	10	ไม่มีข้อมูล
3	จังหวัดนครราชสีมา	24	77	17	47	2
4	จังหวัดอุดรธานี	36	61	13	11	18
5	จังหวัดหนองคาย	9	19	ไม่มีข้อมูล	15	1
6	จังหวัดร้อยเอ็ด	7	8	2	ไม่มีข้อมูล	ไม่มีข้อมูล
7	จังหวัดหนองบัวลำภู	8	10	5	1	ไม่มีข้อมูล
8	จังหวัดชัยภูมิ	10	20	ไม่มีข้อมูล	3	ไม่มีข้อมูล
9	จังหวัดมหาสารคาม	7	12	8	4	ไม่มีข้อมูล
10	จังหวัดเลย	7	5	ไม่มีข้อมูล	2	2
รวม 10 จังหวัด		141	288	102	115	25

หมายเหตุ (1) จำนวนโครงการที่ใช้งบประมาณ กปร. ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2525 – 2552

(2) จำนวนโครงการที่จังหวัดแต่ละจังหวัดมีข้อมูล

(3) แหล่งงบประมาณจังหวัด เช่น งบประมาณจาก กปร. งบ ปกติ (รวมงบจังหวัด) และงบอื่น ๆ (งบ อบจ. งบ อบต. งบมูลนิธิชัยพัฒนา พระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ ฯลฯ)

ซึ่งบางโครงการใช้งบประมาณสนับสนุนจากหลายแห่ง

กำหนดการ
ประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ประจำปีงบประมาณ 2553
ครั้งที่ 8 พื้นที่จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน
วันพฤหัสบดีที่ 10 มิถุนายน 2553 เวลา 08.30 – 17.00 น.
ณ โรงแรมพูลแมนขอนแก่น ราชออคิด จังหวัดขอนแก่น

เวลา 08.30 – 09.30 น.	☒ ลงทะเบียน
เวลา 09.30 – 09.45 น.	☒ ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่นกล่าวต้อนรับ
เวลา 09.45 – 10.00 น.	☒ กล่าวรายงาน โดย นายเฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
เวลา 10.00 – 10.15 น.	☒ พิธีเปิดการประชุม โดย ฯพณฯ นายอำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี
เวลา 10.15 – 10.30 น.	☒ การบรรยายเรื่อง “แนวทางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ” โดย เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
เวลา 10.30 – 10.45 น.	☒ อาหารว่าง
เวลา 10.45 – 12.00 น.	☒ การเสวนา เรื่อง การดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในประเด็นเกี่ยวกับ การบริหารจัดการ โครงการ ปัญหาอุปสรรค และ ผลการดำเนินงานโครงการที่สำคัญ (จังหวัดละประมาณ 15 นาที)
-	จังหวัดขอนแก่น, จังหวัดกาฬสินธุ์, จังหวัดนครราชสีมา
เวลา 12.00 – 13.00 น.	☒ อาหารกลางวัน
เวลา 13.00 – 14.15 น.	☒ การเสวนา เรื่อง การดำเนินงานโครงการฯ (ต่อ) - จังหวัดอุดรธานี, จังหวัดหนองคาย, จังหวัดร้อยเอ็ด, จังหวัดหนองบัวลำภู
เวลา 14.15 – 14.30 น.	☒ อาหารว่าง
เวลา 14.30 – 15.45 น.	☒ การเสวนา เรื่อง การดำเนินงานโครงการฯ (ต่อ) - จังหวัดชัยภูมิ, จังหวัดมหาสารคาม, จังหวัดเลย
เวลา 15.45 – 17.00 น.	☒ สรุปผลการประชุมและพิธีปิดการประชุม

**รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ
แยกตามหน่วยงาน**

ลำดับที่	ชื่อ/สกุล	ตำแหน่ง
1	นายอำพล เสนาณรงค์	องคมนตรี
มูลนิธิชัยพัฒนา (2)		
1	นายธนฤทธิ์ รัชตะประกร	เจ้าหน้าที่
2	นายศิริศักดิ์ เปรมปิยะวัฒน์	เจ้าหน้าที่
สำนักราชเลขาธิการ (1)		
1	นายสุทธา จิตรชนบรจง	วิทยากร ปฏิบัติการ
กรมชลประทาน (1)		
1	นายทวี เต็มญาณศิลป์	ผู้อำนวยการกลุ่มกิจกรรมพิเศษ
กรมส่งเสริมการเกษตร (3)		
1	นายสิวกศักดิ์ วาณิชรักษ์	ผู้อำนวยการกองพัฒนาการเกษตรพื้นที่เฉพาะ
2	นายสงกรานต์ ไชยทอง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ชำนาญการ
3	นางสาวชฎารัตน์ ชมพุกวิ	นักทรัพยากรบุคคล ชำนาญการพิเศษ
กรมปศุสัตว์ (2)		
1	นายทศพร ศรีศักดิ์	ผู้อำนวยการสำนักสุขศาสตร์สัตว์ และสุขอนามัยที่ 4 จังหวัดขอนแก่น
2	นายศีลธรรม วราอัศวปติ	ปศุสัตว์จังหวัดขอนแก่น
กรมประมง (3)		
1	นายเชิดศักดิ์ วงษ์กมลชุมห้	หัวหน้าผู้ตรวจราชการ
2	นายกุศล คงฤทธิ	ประมงจังหวัดขอนแก่น
3	นายเดชา รอดระวีง	ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด ขอนแก่น
กรมส่งเสริมสหกรณ์ (1)		

**รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ
แยกตามหน่วยงาน**

ลำดับที่	ชื่อ/สกุล	ตำแหน่ง
1	นายปริญญา เขียวดี	นักวิชาการสหกรณ์ชำนาญการ
กรมพัฒนาที่ดิน (2)		
1	นางอรอุมา ยิ้มแต่	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
2	นายไพศาล คุลยพัชร	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
กรมป่าไม้ (2)		
1	นายสมยศ กิระติวุตติกุล	ผู้อำนวยการส่วนโครงการพระราชดำริฯ
2	นายธรรมบุญ อัครพิมพ์	ผู้อำนวยการสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 7
กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช (1)		
1	นายสุพัทธ์ สุขดาวร	เจ้าพนักงานป่าไม้
กรมการปกครอง (1)		
1	นายบุญเสริม จิตเจนสุวรรณ	ผู้อำนวยการสำนักบริหารการปกครองท้องถิ่น
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย (1)		
1	นายศิริชัย ศรีเหนียง	ผู้อำนวยการส่วนติดตามและประเมินผล
กองทัพภาคที่ 2 (1)		
1	พ.ต.อิศเรศ จินดาศรี	ผช.หน.กร.กกล.สุรศักดิ์มนตรี
กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (1)		
1	พันตรี อมร แก้วมูล	รอง หน.กลุ่มงานข่าว กอ.รมน. จ.ขอนแก่น
ศูนย์ศึกษาพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (5)		
1	นายชนะไชย วัฒนา	ผอ.ศูนย์ฯ

**รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ
แยกตามหน่วยงาน**

ลำดับที่	ชื่อ/สกุล	ตำแหน่ง
2	นายวัชรพงศ์ ศรีสำราญ	กพบ.ศร.ภูพาน
3	นายกิติพงษ์ ทองทา	นักประชาสัมพันธ์
4	นางสาวภรภัทร ดาวศรี	นักประชาสัมพันธ์
5	นายกวีพล เผือกขำ	นักวิชาการพัฒนาการเกษตร ปฏิบัติการ

จังหวัดนครราชสีมา (5)

1	นางศิริพร เกษรนำ	สำนักงานจังหวัดนครราชสีมา
2	นายภูดิท ภัทรสกุลเชษฐ	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครราชสีมา
3	นายไพศาล พันพิ่ง	สำนักงานชลประทานจังหวัดนครราชสีมา
4	นายธงชัย เศรษฐญาติ	เจ้าหน้าที่
5	นายชาญชัย ชัดโรพัฒนา	เจ้าหน้าที่

จังหวัดชัยภูมิ (6)

1	นายเผด็จ โขติมณี	หัวหน้ากลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด
2	นายนพรัตน์ แก้วสิงห์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
3	นายสมบัติ มีลักษณะสม	นายช่างชลประทานอาวุโส
4	นายวรรณชนก สุวรรณกร	เขตภูเขียว
5	นางสาวกาญจนา นิตยะ	หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขียว
6	นางสาวกาญจนา ลิ่วรัตน์	สำนักงานจังหวัด

จังหวัดร้อยเอ็ด (9)

1	นายพิทยา สุนทรวิภาต	รองผู้ว่าราชการจังหวัดร้อยเอ็ด
2	นายสรสิทธิ์ ฤทธิสรไกร	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดร้อยเอ็ด
3	นางสาวสิริมา วัฒนโน	หัวหน้ากลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด
4	นางสาวควินส์ ชาชิโย	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
5	นายเอนก ไชยคำภา	นายช่างชลประทานอาวุโส
6	นางสาวพิมพ์ิกา ดวงพิศตรา	นักพัฒนาระบบราชการปฏิบัติการ
7	พ.จ.ต.อัสนัย คีรี	เลขานุการ
8	นางสาวณัฐธิยา คิยผล	นักพัฒนาระบบราชการปฏิบัติการ

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ
แยกตามหน่วยงาน

ลำดับที่	ชื่อ/สกุล	ตำแหน่ง
9	นายเดชา ชนะชัย	เจ้าหน้าที่

จังหวัดเลย (7)

1	นายอุดมศักดิ์ จรกิจ	รองผู้ว่าราชการจังหวัดเลย
2	นายชัยภัทร หิรัญยเลขา	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดเลย
3	นายจรูญ ชูเกียรติวัฒนา	ปลัดจังหวัดเลย
4	นายบุญช่วย จำปาแซม	ผู้อำนวยการโครงการชลประทานเลย
5	นายบัญญัติ ศรีอุทัย	หัวหน้ากลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด
6	นายทง สุวรรณสิงห์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
7	นายพนธ์ ยิ่งคำแหง	เจ้าหน้าที่

จังหวัดหนองคาย (12)

1	นายสาโรจข แสงอรุณ	รองผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคาย
2	นางธิดาภรณ์ ปัญญา	หัวหน้ากลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด
3	นายกฤติธิ์ โสคำ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
4	นายวิเชียร พงษ์เมษา	นายช่างชลประทานอาวุโส
5	นายกฤษณะ นุบผา	เจ้าพนักงานป่าไม้ชำนาญงาน
6	นายโอภาส อินทวาระระ	นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ
7	นายพนิตย์ โนวะ	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
8	นายปรีชา ยอดสง่า	นักวิชาการเกษตรชำนาญการ
9	นายสุระพงษ์ ศรีปิยะพันธุ์	นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ
10	นายพลศักดิ์ สุกเจียรพันธ์	นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ
11	นายไชยพิชิต สอนสมนึก	เจ้าพนักงานป่าไม้ชำนาญงาน
12	นายพันศักดิ์ อุทัย	เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล

จังหวัดอุดรธานี (25)

1	นายชยพล ธิติศักดิ์	รองผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี
2	นายเทวัญ สรรค์นิก	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดอุดรธานี
3	นายสมพร คำนุ้ย	ผู้อำนวยการโครงการชลประทานอุดรธานี

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ
แยกตามหน่วยงาน

ลำดับที่	ชื่อ/สกุล	ตำแหน่ง
4	นายทวิศักดิ์ ศรีวรขาน	หัวหน้ากลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดอุดรธานี
5	นายวิชา จันทร์กลม	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ
6	พันตำรวจโท ปฐมพงษ์ นกอยู่	รองผู้กำกับการ กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 24
7	นายสันติวัน เชียงสอน	นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ
8	นายปรเมินทร์ วังคำแหง	หัวหน้างานบริหารทั่วไป
9	นายศักดิ์สิทธิ์ ขวัญยืน	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน
10	นายวรรณุช พรหมมา	ผู้อำนวยการส่วนจัดการน้ำและบำรุงรักษา
11	นางสัจจิรา ลิมปกรณกุล	กวบ.1/05
12	นายศดม อินทะแสน	ยส.ชป.1
13	นายขรรยง สัตยกิจจร	ผคส.2/05
14	ว่าที่ร.ต.สุวิทย์ ประเสริฐธรรม	ประธานสหกรณ์ร้านค้า
15	นายชวิศ ป็องขันธุ์	เจ้าพนักงานปกครอง ชำนาญการ
16	นายรินทอง สัตตพนธ์	สำนักงานจังหวัดอุดรธานี
17	นายสุทธิดิล วงษ์จันทน์	นักวิชาการเกษตร ชำนาญการ
18	นายวิรัตน์ พิทักษ์หงษ์	ผู้จัดการฟาร์มตัวอย่าง
19	นายสิทธิพงษ์ มูลเทพ	เจ้าหน้าที่ฟาร์มตัวอย่าง
20	สมคิด หล้าสกุล	กวบ. .2/05
21	จำเนียร กิ่งก้าน	เจ้าหน้าที่
22	วิรัตน์ บุญพวงทอง	เจ้าหน้าที่
23	สุรัชย์ ดวงพิมพ์	เจ้าหน้าที่
24	บุญเดช หงษ์คำ	เจ้าหน้าที่
25	นรินทร์ สัตตะพันธ์	เจ้าหน้าที่

จังหวัดหนองบัวลำภู (10)

1	นายอารยะ จิตรบรรจง	รองผู้ว่าราชการจังหวัดหนองบัวลำภู
2	นายเอกชัย รัตนโสภาก	หัวหน้ากลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด
3	นายชินชัย สุชาติพงษ์	ผู้อำนวยการโครงการชลประทาน

**รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ
แยกตามหน่วยงาน**

ลำดับที่	ชื่อ/สกุล	ตำแหน่ง
		หนองบัวลำภู
4	นางสาวมาลินทร์ พันธุ์เดช	ลูกจ้างชั่วคราว
5	นายมาตรา แก้วจินดา	นายช่างชลประทานอาวุโส
		ผู้อำนวยการโครงการก่อสร้าง 1
6	นายไพศาล เปรมจิตต์	นายช่างชลประทานอาวุโส
		หัวหน้ากลุ่มงานก่อสร้าง 5/1/05
7	นายอริวัฒน์ ชาติสอน	เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด
8	นายกิตติสาร สรดิวงษ์	เจ้าหน้าที่ชลประทาน
9	นายศิริพงษ์ ธรรมวิเศษ	เจ้าหน้าที่ชลประทาน
10	นายอัศวิน แจ่มใส	เจ้าหน้าที่ชลประทาน

จังหวัดขอนแก่น (31)

1	นายพยัคฆ์ ชาญประเสริฐ	รองผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น
		รักษาราชการแทน ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น
2	ม.ล.อนุมาศ ทองแถม	ผู้อำนวยการสำนักชลประทานที่ 6 จ.ขอนแก่น
3	นางชลพรรณ ดีมา	ผู้ช่วยเจ้าจังหวัดขอนแก่น
4	นายอภิรักษ์ ศรีสุข	นายช่างชลประทานชำนาญงาน
		โครงการชลประทานขอนแก่น
5	นายทองปึกษ์ ไทธานี	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญงาน
		สำนักงานจังหวัดขอนแก่น
6	นายณรงค์ฤทธิ์ อ่อนซ้อย	เกษตรและสหกรณ์จังหวัดขอนแก่น
		สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดขอนแก่น
7	นายจำรัส เทียงธรรม	นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ
		สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดขอนแก่น
8	นางปราณี สีหพันธ์	ผู้อำนวยการส่วนวิชาการเพื่อการพัฒนาที่ดิน
9	นางพัชนี อภรณ์รัตน์	นักวิชาการปฏิบัติการ
10	นางสาววัชรภรณ์ จันทบุตร	นักวิชาการปฏิบัติการ
11	นายธวัฒน์ พลอยโสภณ	รองผู้ว่าฯ
12	นายจรัญ ดวงศรี	หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์ฯ

**รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ
แยกตามหน่วยงาน**

ลำดับที่	ชื่อ/สกุล	ตำแหน่ง
13	นายคুমพล บรรเทาทุกข์	หัวหน้าสำนักงานจังหวัด
14	นายไพฑูรย์ พรหมเทศ	สสอ.พระยืน
15	นางสาวกัญจวิภา สร้อยบับ	นักจัดการงานทั่วไป ชำนาญการ
16	นายวิจิตร หงส์กาญจนกุล	เจ้าหน้าที่
17	นายอำพล จินดาวงศ์	นักวิชาการประมง
18	นายสุทธิพงษ์ เจียงพานิช	ผศส. 1/06
19	นายเกริกไกร ศิริวัฒนกุล	วิศวกรชลประทานชำนาญการ
20	นายปรัชญ์ นาโส	เจ้าหน้าที่
21	นางสาวนงนุช แซ่เจีย	นักวิชาการป่าไม้ ชำนาญการ
22	นางสาวจุฬารัตน์ ภางตัน	เจ้าหน้าที่
23	นางดวงรัตน์ สุธารธรรม	พนักงานพิมพ์ดีด
24	นายพัชรพล คาดชัย	นักวิชาการเกษตร ชำนาญการ
25	นายพนม ศรีกันหา	เจ้าหน้าที่
26	นายสมमित แสนภูมิ	เจ้าหน้าที่
27	นายคำมี เจียรโป	เจ้าหน้าที่
28	นายประสาท เพียรไพวรรณ	เจ้าหน้าที่
29	นายกิตติพงษ์ เบี้ยวโกฏี	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ
30	นายไพศาล โลหะพันธ์	เลขานุการ
31	นายสังข์ทอง	เจ้าหน้าที่

จังหวัดกาฬสินธุ์ (15)

1	นายสมศักดิ์ จำทิวพรหม	รองผู้ว่าฯ
2	นายสมหมาย ดอกบัว	นายช่างชลประทานชำนาญงาน
3	นายอำพล ตมโคตร	นายช่างชลประทานชำนาญงาน
4	นายรัชชัย ศรีธเรศ	นายช่างชลประทานชำนาญงาน
5	นายเรืองโชค ชัยดำรงกุล	นายช่างชลประทานอาวุโส
6	นางสาวอัมพรพรรณ อภิรัชยากร	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
7	พระมหาสุภาพ พุทธิวิธโย	ศูนย์พัฒนาคุณธรรมจังหวัดกาฬสินธุ์
8	นายทนงสิทธิ์ ภูทะวัง	นักบริหารงานนโยบายฯ

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ
แยกตามหน่วยงาน

ลำดับที่	ชื่อ/สกุล	ตำแหน่ง
9	นายบุญกว้าง เนตรเสนา	นักบริหารงานทั่วไป
10	นายแสวง วุฑฒิย์	ปลัดอำเภอ
11	นายกิตติพงษ์ นิจอหอ	หน.กลุ่มงานวิศวกรรมคส.2/06
12	นายสมโชค ภูมิทอง	เลขานุการ
13	นางทัศนีย์ คำสวัสดิ์	เจ้าหน้าที่
14	นางทับทิม เกษรสม	เกษตรจังหวัด
15	นายวิเศษ คำไชโย	เกษตรจังหวัด

จังหวัดมหาสารคาม (5)

1	นายสุทธินันท์ บุญมี	รองผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม
2	นายวินัย ตรงจิตพิทักษ์	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดมหาสารคาม
3	นายวรรณ ประवालปัญกุล	ผู้อำนวยการ โครงการชลประทานมหาสารคาม
4	นางจันทร์เพ็ญ สักดิวงษ์	หัวหน้ากลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดมหาสารคาม
5	นายมาวิน วัฒนะ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการพิเศษ สำนักงานจังหวัดมหาสารคาม

องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา (2)

1	นางบุญสิตา จันธวิระหุ	รองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา
2	นายชัยวัฒน์ ล้วนโพธิ์กลาง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

องค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ (3)

1	นายสมชาย จิรียนันทกุล	รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ
2	นายภมรพรหม กุลพรหม	ผู้อำนวยการกองช่าง
3	นายพงษ์ชัย สวาวีรพล	หัวหน้าฝ่ายผังเมืองและสิ่งแวดล้อม

องค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด (3)

1	นายมังกร ยนต์ตระกูล	นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด
2	นายศิริชัย สะอาด	ผู้อำนวยการกองพัสดุและทรัพย์สิน

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ
แยกตามหน่วยงาน

ลำดับที่	ชื่อ/สกุล	ตำแหน่ง
3	นายรัตนศักดิ์ อุดมฤทธิ	ปฏิบัติหน้าที่ ผอ.รองส่งเสริม เจ้าหน้าที่
องค์การบริหารส่วนจังหวัดเลย (2)		
1	นางเจียมจิต เร่งพุฒิพงษ์	รองปลัด อบจ.เลย
2	นางสาวอัมภา สร้อยจันดา	เจ้าพนักงานธุรการ ชำนาญงาน
องค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองคาย (1)		
1	นายสุรกิจ เนื่องลี	นักบริหารงานช่าง ชำนาญการ อบจ.หนองคาย
องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี (2)		
1	นางนิลวรรณ รสหวาน	นักบริหารงานทั่วไป ชำนาญการ
2	นายธีระยุทธ วิวัฒนาช่าง	วิศวกร ชำนาญการ
องค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภู (3)		
1	นายประดิษฐ์ เมืองงาม	นักพัฒนาชุมชน
2	นายผาสุข เจือจันทน์ศักดิ์	นักบริหารงานช่าง ชำนาญการ รักษาราชการแทนผู้อำนวยการกองช่าง
3	นายประเสริฐ ชมนาวัง	นักบริหารงานนโยบายและแผน ชำนาญการ
องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น (1)		
1	นายเทพมงคล ประดาพล	นักบริหารงานนโยบายและแผน
องค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม (1)		
1	นายโกศล คาคพันโน	รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม
สื่อมวลชน (29)		
1	ธิดารัตน์ ภูานาคี	นักสื่อสารมวลชน ชำนาญการ

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ
แยกตามหน่วยงาน

ลำดับที่	ชื่อ/สกุล	ตำแหน่ง
2	นายมานะชัย บุญสังข์	นายช่างไฟฟ้า ชำนาญงาน
3	นายกฤษฎากร สีหวงษ์วิลาภิจ	นายช่างไฟฟ้า ชำนาญงาน
4	นายจิรพงษ์ วิจิตฺตพานิช	นายช่างไฟฟ้า
5	นายพงษ์ศักดิ์ สนธิ์สอน	เจ้าหน้าที่
6	นางเสาวลักษณ์ ภูมิกุล	เจ้าหน้าที่
7	นางสาวสิกิตตรี เกิดมงคล	ผู้สื่อข่าว Home TV
8	เสริมศักดิ์ ศนิษะพล	ผู้สื่อข่าว
9	รณชิต ชายเจริญ	ผู้สื่อข่าวเคบีล
10	นฤมล ภูชัยภูมิ	ผู้สื่อข่าวเคบีล
11	เนตรชนก ไชยะคำ	ผู้สื่อข่าว NBT
12	สรวิทย์ ม้วนใจ	สทท.จ.ขอนแก่น
13	จิตติมา แสงวงศ์	ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์แนวหน้า
14	สุพัศตรา สุภสร	บรรณาธิการ หนังสือพิมพ์
15	มยุรี อัครบาล	ผู้สื่อข่าวเครือเนชั่น
16	นางจุฑารัตน์ โสภานี	ประชาสัมพันธ์จังหวัด
17	นายฤทธิ์เดช โคตรมา	นักประชาสัมพันธ์ชำนาญการ
18	นายชยุต อนุสุริยา	ผู้สื่อข่าว
19	นายอุทัย อัครละจันทร	ผู้สื่อข่าว
20	ฉัตรสุดา ครัวอินทร์	ผู้สื่อข่าว
21	อัครากร เกตุทะวงศ์	TV.7 ช่างภาพ
22	คุณิต แป๊ะสกุล	TV.7 ช่างภาพ
23	วรเดช ปรีดาพันธุ์	ผู้สื่อข่าว
24	ธงไชย มนตรี	ผู้สื่อข่าว
25	ธงชัย ศรีโรจน์	ถ่ายทอด
26	เพชรรัตน์ ไชยกาล	ผู้สื่อข่าว
27	สันติพล พลบุตร	ช่างภาพ
28	เพชรรัตน์ วั่งระหา	นักสื่อสารมวลชน
29	ประเทือง มาปะโท	ช่างภาพ

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ
แยกตามหน่วยงาน

ลำดับที่	ชื่อ/สกุล	ตำแหน่ง
วิทยาลัยการศึกษาศาธารณสุขสิรินธร (52)		
1	เพ็ญภูมิ เกิดสุวรรณ	พยาบาล
2	ภัทวิร์ สร้อยสุวรรณ	เทคนิคการแพทย์ ชำนาญการพิเศษ
3	นางสาวประไพวัลย์ ชุมแสงชาญ	วิทยากร ชำนาญการพิเศษ
4	นายวิบูลย์ อยู่ยงวัฒนา	เภสัชกร ชำนาญการพิเศษ
5	นางอมรรัตน์ จันทร์สุข	นักวิชาการสาธารณสุข ชำนาญการ
6	นายฉันทศักดิ์ งามจิตร	เภสัชกร ชำนาญการพิเศษ
7	นายอาทิตย์ สุทธิสาร	เจ้าหน้าที่
8	นางจุฑาทักษณ์ พันศิริ	พยาบาล ชำนาญการ
9	นางสาวอรทัย สิริเสรีภาพ	นักกายภาพบำบัดเชี่ยวชาญ
10	นางอมรา แก้วบุญเรือง	พยาบาล
11	นางเสาวลักษณ์ ยุภากร	พยาบาล
12	นางพรเพ็ญ เจียววิเศษ	พยาบาล
13	นางกมลวรรณ กามะประสิทธิ์	นักเทคนิคการแพทย์
14	นางณัฐณิษย์ อังคสุวรรณ	นวก.เงินและบัญชี ชำนาญการ
15	นางกุสุมา พรหมวิศาสตร์	พยาบาล
16	นางศิริกุล เมธีวีรังสรรค์	นวก. การตลาด
17	นางอัญชลี อังศรรมรัตน์	เภสัชกร ชำนาญการ
18	นางจันทร์เพ็ญ กิจประเสริฐ	พยาบาล ชำนาญการพิเศษ
19	นางสาวปรานี มาท่ามา	นักวิชาการสาธารณสุข ชำนาญการ
20	นายเทวราช สุ่มงเกษตร	นายแพทย์
21	นายกิตติศักดิ์ ประคองสิทธิ	เจ้าหน้าที่
22	นางประไพ เจริญผล	นักโภชนาการ ชำนาญการพิเศษ
23	นายยุทธพงศ์ หมั่นราษฎร์	นักวิชาการสาธารณสุข
24	นางพัชราภรณ์ เย็นสำราญ	นักวิชาการสาธารณสุข
25	นายณัฐชิน สุขเกษร	นักวิชาการสาธารณสุข
26	นายสิทธิเกศ สุรเสถียร	ผู้อำนวยการ โรงพยาบาล
27	นายคะนอง หัวหาญ	เจ้าหน้าที่
28	นายจรูญ ดวงพร	สาธารณสุข

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ
แยกตามหน่วยงาน

ลำดับที่	ชื่อ/สกุล	ตำแหน่ง
29	นางสาวกาญจนา บุตรชาย	พยาบาล ชำนาญการพิเศษ
30	นายวุฒิชัย ตำราญ	เจ้าหน้าที่
31	นางสาวสุจิตรา ภัทรภูมิ	เภสัชกร
32	นางชนันพร สิริยากรณ์	นักวิชาการสาธารณสุข
33	นางพวงงาม พงศ์สุรวิทย์	นักสังคมสงเคราะห์
34	นางมณีรัตน์ มโนรมย์สกุล	พยาบาล
35	นางพรพรรณ จำพินิช	พยาบาล ชำนาญการพิเศษ
36	นายสุรพล สมทรัพย์	เจ้าหน้าที่
37	นางสาวดวงดาว วงษ์พระดับ	นักทรัพยากรบุคคล
38	นางกำไฮ จันทร์อยู่	นักวิชาการตรวจภายในชำนาญการ
39	นางเปรมจิต ชนะพาย	พยาบาล
40	นายประชุมพล โศทรพันธ์	นักวิชาการสาธารณสุข ชำนาญการพิเศษ
41	นางสาวศุภกร ไชยพรพัฒน์	นักวิชาการสาธารณสุข ชำนาญการ
42	นางสุมาลี ไหม่ตาม	นักวิชาการสาธารณสุข ชำนาญการ
43	นางसानฤมล พรหมพิบาล	พยาบาล
44	นางสุธีรา งามจาสินาม	พยาบาล ชำนาญการพิเศษ
45	จำเอกทวี คุณรัตน์	นักจัดการงานทั่วไป ชำนาญการพิเศษ
46	วัชรีย์ เอี่ยมอ้อมสาระ	พยาบาล ชำนาญการ
47	นางจุรีรัตน์ กคเจริญยศ	พยาบาล
48	นางสาวเกศกาญจน์ บัวผัน	พยาบาล ชำนาญการพิเศษ
49	นายยอดชาย กลมศิลป์	นักวิชาการสาธารณสุข ชำนาญการพิเศษ
50	นายอัครเดช กลิ่นพิบูลย์	พยาบาล ชำนาญการ
51	นายวิกรานต์ ขอธิภรณ์	พยาบาล ชำนาญการ
52	นางสาวน้ำทิพย์ บรรลุผล	เจ้าหน้าที่ธุรการ

สำนักงาน กปร. (28)

1	นายเฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ	เลขาธิการ กปร.
2	นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์	รองเลขาธิการ กปร.
3	ม.ล. จิรพันธุ์ ทวีวงศ์	รองเลขาธิการ กปร.

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ
แยกตามหน่วยงาน

ลำดับที่	ชื่อ/สกุล	ตำแหน่ง
4	นายกิจจา ผลภายี	ที่ปรึกษาสำนักงาน กปร.
5	นายสมพล พันธุ์มณี	ที่ปรึกษาสำนักงาน กปร.
6	นายปกรณ์ สัตยวงษ์	ที่ปรึกษาสำนักงาน กปร.
7	นางสาวศรีนิตย์ บุญทอง	ที่ปรึกษาสำนักงาน กปร.
8	คุณกานต์ พรหมศิริ	ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ
9	นายคณูชา สินธวานนท์	รท. ที่ปรึกษาด้านประสานงานโครงการ
10	นางสุวรรณา พาศิริ	รท. ที่ปรึกษาด้านประสานงานโครงการ
11	นายชัชชัย ภูวิชยสัมฤทธิ์	ผู้อำนวยการกลุ่มประสานงาน โครงการพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
12	นายนรินทร์ กาญจนฤกษ์	ผู้อำนวยการกลุ่มติดตามประเมินผล
13	นางสาวถกวรรณ ไกรสรกุล	ผู้อำนวยการกลุ่มแผนงาน
14	และเจ้าหน้าที่สำนักงาน กปร.จำนวน 15 คน	

ภาพการประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ครั้งที่ 8 วันที่ 10 มิถุนายน 2553 ณ จังหวัดขอนแก่น

